

ЗАКОН

О ДРУШТВИМА ЗА ОСИГУРАЊЕ У ПРИВАТНОМ ОСИГУРАЊУ

(Објављено у "Сл. новине ФБиХ", бр. 24 од 18 априла 2005, 36/10)

I - ОПЋЕ ОДРЕДБЕ 1.1. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ Циљеви Закона

Члан 1.

Овим Законом уређује се образовање, пословање, надзор и престанак друштава за осигурање образованих у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Федерација), као и друштава за осигурање која нису образована у Федерацији, а која услуге осигурања пружају путем подружнице, у складу са овим Законом.

Дјелатност осигурања у Федерацији могу обављати само друштва за осигурање која су образована као дионичка друштва или друштва за узајамно осигурање. Друштва за осигурање могу обављати само дјелатност осигурања. Дионице дионичарских друштава за осигурање могу гласити само на име.

У смислу овог Закона, сједиште друштва за осигурање је у мјесту гдје је друштво за осигурање регистровано.

Тумачење израза

Члан 2.

Изрази које се користе у овом Закону имају сљедеће значење:

Полиса је писана исправа о склопљеном уговору о осигурању.

Премија осигурања је цијена ризика, односно осигурања коју осигураник плаћа осигуравачу за закључено осигурање.

Накнада штете је одштета, односно осигурана сума коју осигуравач исплаћује осигуранику након наступа осигураног случаја уговореног полисом осигурања.

Подружница је подружница друштва за осигурање образованог у Републици Српској (у даљњем тексту: РС) и у другој држави, а које услуге осигурања пружа у складу са овим Законом.

Капитал изложен ризику у погледу животног осигурања значи износ који се плаћа у случају смрти умањен за математичку резерву главног ризика.

Уска повезаност је ситуација када су два или више физичких или правних лица повезана учесничким удјелом или контролом.

Контрола је однос између матичног друштва и супсидијарног друштва, или сличан однос између било којег физичког или правног лица и било којег друштва; свако супсидијарно друштво супсидијарног друштва ће се такођер сматрати супсидијарним друштвом матичног друштва које се налази на челу тих друштава.

Ентитет пружања услуга је ентитет у Босни и Херцеговини (у даљњем тексту: БиХ) у којем се налази ризик, како је дефинирано даље у тексту, ако тај ризик покрива друштво за осигурање или подружница које се налази у другом ентитету.

Ентитет подружнице је ентитет у БиХ у којем је образована подружница која покрива ризик.

Организациона јединица значи регистровано сједиште или подружница друштва за осигурање.

ЕУ је скраћена ознака за Европску унију.

Непосредно осигурање је дјелатност друштва за осигурање чији је основ уговор о осигурању којим то друштво за плаћање премија или доприноса преузима обавезу да плати накнаду по дешавању осигураног случаја, осим реосигурања.

Бруто фактурисана премија обухвата све износе који доспијевају у оквиру финансијске године, а који произилазе из полиса осигурања, без обзира на то да ли су ти износи у цјелости или дијелом пренесени на будућу финансијску годину.

Гарантни фонд представља 1/3 маргине солвентности.

Дјелатност осигурања је закључивање и извршавање уговора о неживотном и животно осигурању или реосигурању.

Заступник у осигурању је лице које посредује и закључује уговоре о осигурању у име и за рачун осигуравача.

Послови осигурања су послови закључивања уговора осигурања и реосигурања и обрада захтјева за накнаду који произиђу из тих уговора.

Брокер у осигурању је правно или физичко лице које самостално обавља дјелатност, чији је искључиви задатак да, у име осигураника и реосигураника, ради осигурања или реосигурања ризика, повеже лица која траже осигурање или реосигурање и друштва за осигурање и реосигурање и да, када је то потребно, помогне у припреми и извршавању тих уговора, нарочито у случају подношења захтјева за накнаду. Брокер у осигурању бит ће плаћен провизијом од друштва за осигурање или реосигурање што га неће обавезивати приликом избора друштва за осигурање или реосигурање.

Портфељ осигурања је скуп свих уговора о осигурању и реосигурању на снази код једног осигураваача или реосигураваача.

Друштво за осигурање (у даљњем тексту: друштво) је дионичко друштво или друштво за узајамно осигурање, као и било који други облик друштва за осигурање које није из Федерације, а које је образовано у Федерацији или послује у Федерацији у складу са овим Законом.

Осигураник је уговорна страна у закљученом уговору о осигурању која има интерес на предмету уговора.

Осигураваач је уговорна страна у закљученом уговору о осигурању која је за уговорену премију преузела обавезу накнаде штете или осигуранике суме ако се оствари осигурани случај.

Посредници у осигурању су брокери и заступници у осигурању, физичка или правна лица чији је циљ припрема и понуда уговора осигурања и пружање услуга које су везане за односе између осигураваача и осигураника.

Посредништво је дјелатност коју обављају посредници.

Животно осигурање представља све врсте осигурања одређене чланом 31. овог Закона.

Локализирана средства значи постојање активне, било покретне или непокретне, унутар ентитета у БиХ која не укључује захтјев да покретна имовина буде стављена у депозит или да непокретна имовина буде подређена рестриктивним мјерама као што су регистрација или хипотеке. Сматрат ће се да се актива изражена у потраживањима од дужника налази у ентитету у којем она треба да буду наплаћена.

Усклађена средства је представљање обавеза по осигурању изражених у одређеној валути, потраживањима израженим или остваривим у истој тој валути.

Друштво за узајамно осигурање (у даљњем тексту: ДУО) је друштво које пружа непосредно осигуравајуће покриће за допринос у фонд осигурања.

Неживотно осигурање представља све врсте осигурања одређене чланом 31. овог Закона.

Агенција за надзор осигурања Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Агенција за надзор) је Агенција за надзор и регулацију осигурања Федерације образована овим Законом.

Самопридржај је дио своте осигурања или штете чије осигуравајуће покриће осигурава осигураваач и који се не предаје у реосигурање.

Матично друштво је друштво које:

- има већину гласачких права дионичара или чланова у другом друштву (повезано друштво); или
- има право да поставља или смјењује већину чланова управе или надзорног одбора другог друштва (супсидијарног друштва), а у исто вријеме је и дионичар или члан тог друштва; или
- има право да врши доминантан утицај на друштво (супсидијарно друштво) чији је дионичар или члан у складу са уговором који је закључило са тим друштвом или на основу одредби оснивачког акта или статута када закон који регулира то супсидијарно друштво допушта да буде предмет таквих уговора или одредби; или
- је дионичар или члан друштва а:

а) већина чланова управе или надзорног одбора тог друштва су вршили своју дужност током финансијске године, током претходне финансијске године и до тренутка када су сачињени консолидовани рачуни, односно у складу са осталим диничарима,

б) у складу са споразумом са осталим дионичарима или члановима тог друштва (супсидијарна друштва) само контролира већину гласачких права дионичара или чланова тог друштва.

Учеснички удио је учешће у капиталу других друштава која имају за циљ да учествују у пословној дјелатности друштва. Када непосредно или посредно посједовање дијела капитала другог друштва прелази 20 %, постојат ће учеснички удио.

Учесничко друштво је друштво које је матично друштво или посједује учеснички удио.

Квалификовани удио је непосредно или посредно посједовање у неком друштву 10% и више капитала или гласачких права или друго посједовање које омогућава вршење значајног утицаја на руковођење тим друштвом. У сврху примјене овог Закона гласачким правом које има физичко или правно лице сматрају се и гласачка права која:

- друга физичка или правна лица посједују под својим именом, али за рачун тог физичког или правног лица;
- посједује друштво које је под контролом тог физичког или правног лица;
- посједује нека трећа страна са којом је то физичко или правно лице закључило писани споразум који их обавезује да усглашеним гласачким правима која посједују усвоје трајну заједничку политику према руководству друштва које је у питању;

- нека трећа страна има, према писаном споразуму закљученом са тим физичким или правним лицем или са друштвом које је под контролом тог физичког или правног лица, а који предвиђа привремени пријенос гласачких права која су у питању;

- су придружена дионицама која посједују физичка или правна лица, а која су уложена као гаранција, осим

у случајевима када физичко или правно лице које посједује ту гаранцију контролира гласачка права и исказује своју намјеру да их искористи, у којем случају ће се сматрати као његова гласачка права;

- су придружена дионицама за које физичко или правно лице има право плодоуживања;

- су та физичка или правна лица или нека од других споменутих физичких или правних лица овлаштена да стекну само на властиту иницијативу, према формалном споразуму, у тим случајевима, обавијест се даје на дан споразума;

- су придружена дионицама које су положене код тог физичког или правног лица, а која та физичка или правна лица у одсуству посебних упутстава власника могу искористити према властитом нахођењу.

Реосигурање је дјелатност друштва у оквиру осигурања којом се дио ризика осигуравача на основу уговора о реосигурању преноси на реосигуравача.

Реосигураник је уговорна страна из уговора о реосигурању која уступа дио своје обавезе реосигуравачу у његово покриће за коју плаћа премију реосигурања.

Реосигуравач је уговорна страна из уговора о реосигурању која прихвата дио ризика осигуравача за шта добива премију реосигурања.

Значајан положај у друштву је положај у друштву директора и извршних директора.

Маргина солвентности је састав имовине у складу са дјелатностима које обавља свако друштво. Маргину солвентности прописује Агенција за надзор посебним актом.

Уговаратељ осигурања је лице које са осигуравачем склапа уговор о осигурању.

Овлаштени актуар је физичко лице које је овлаштено од надлежног органа да обавља актуарске послове.

Супсидијарно друштво је друштво у којем већину гласачких права дионичара или чланова држи друго друштво (матично друштво). Свако супсидијарно друштво једног супсидијарног друштва се такођер сматра супсидијарним друштвом које је највише матично друштво тих друштава.

Агенција за надзор осигурања Републике Српске (у даљњем тексту: Агенција за надзор РС) је Агенција за надзор и регулацију осигурања у Републици Српској.

Агенција за осигурање у Босни и Херцеговини (у даљњем тексту: Агенција за осигурање у БиХ) је Агенција образована Законом о Агенцији за осигурање у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", број 12/04).

Активности непосредног осигурања и реосигурања

Члан 3.

Дјелатност непосредног осигурања за покривање ризика који се налазе у Федерацији може обављати само друштво које је добило одобрење за рад у складу са одредбама овог Закона.

Агенција за надзор доноси и објављује један или више прописа о увјетима под којима потенцијални уговарачи осигурања могу, изузетно, закључивати уговоре о осигурању са друштвима која нису регистрована у БиХ. Ти прописи се могу односити само на ситуацију када друштва из БиХ не могу осигурати покриће које потенцијални уговарач тражи.

Сва друштва, осим ДУО, могу обављати дјелатност реосигурања, уз одобрење Агенције за надзор. Агенција за надзор надзираће послове реосигурања преузете од друштава из Федерације, а нарочито њихову солвентност и финансијски потенцијал за преузимање тих ризика, укључујући овлаштење да забрани друштву преузимање ризика реосигурања за које нема довољан финансијски потенцијал.

Свако дионичко друштво које обавља искључиво дјелатност реосигурања је обавезно прибавити посебно одобрење од Агенције за надзор које покрива све врсте реосигурања. Друштва за реосигурање се образују као дионичка друштва која послове реосигурања имају као свој искључиви предмет дјелатности.

Дјелатност реосигурања је под надзором Агенције за надзор.

Друштвима која послују у Федерацији неће бити одобрено да закључују уговоре о реосигурању са друштвима за реосигурање која немају одобрење за рад издато у БиХ, без претходног одобрења Агенције за надзор. Агенција за надзор неће одбити одобрење за рад друштвима за реосигурање која испуњавају међународно прихватљиве стандарде за солидно обављање послова реосигурања. Ограничење из овог става се неће примјењивати на друштва за реосигурање са одобрењем за рад издатим у БиХ.

Међународно прихватљиве стандарде за давање одобрења за рад друштвима за реосигурање која нису регистрована у БиХ, донијет ће Агенција за надзор, уз сагласност Агенције за осигурање у БиХ и објавит ће у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Друштво са одобрењем издатим у Федерацији или РС може пружати реосигуравајуће покриће на цијелој територији БиХ.

Одредбе овог Закона такођер се примјењују на друштва за реосигурање, осим уколико су друштва за реосигурање изузета одредбама овог Закона или уколико ова правила нису у складу са пословима реосигурања.

На друштво за реосигурање посебно се односе сљедеће одредбе:

- одредбе о давању одобрења за рад одређеним врстама осигурања не односе се на друштва за реосигурање;

- друштва за реосигурање имаће највећу маргину солвентности захтијевану за друштва;

- друштва за реосигурање могу створити техничке резерве у сарадњи са непосредним осигуравачем у

намјери да се избјегне двоструко стварање техничких резерви;
- не примјењују се одредбе чији је основни циљ заштита потрошача.

Мјеродавно право за уговоре о осигурању

Члан 4.

Мјеродавно право које се примјењује на уговоре о осигурању који покривају ризике који се налазе у Федерацији одређује се у складу са сљедећим одредбама:

а) када је пребивалиште или сједиште осигураника у Федерацији, мјеродавно право за уговоре о осигурању је право Федерације. Изузетно, када овај Закон то допушта, стране ће моћи изабрати право РС и друге земље;

б) када осигураник нема пребивалиште или сједиште у Федерацији, стране у уговору о осигурању могу изабрати да се примјењује право Федерације, право РС или право земље у којој осигураник има пребивалиште или сједиште;

ц) када се осигураник бави комерцијалном или индустријском дјелатношћу или самостално обавља професионалну дјелатност и када уговор покрива два или више ризика који се односе на те дјелатности и који се налазе у Федерацији и РС и другим земљама, слобода избора права мјеродавног за уговор проширује се и на права тих земаља или РС, зависно од тога гдје осигураник има пребивалиште или сједиште;

д) без обзира на тач. а), б) и ц) става 1. овог члана када је ризик који је обухваћен уговором ограничен на догађаје који се дешавају у РС, стране увијек могу одабрати право РС;

е) чињеница да су у случајевима описаним у тач. а) или ц) става 1. овог члана стране одабрале право које није право Федерације, не искључује примјену обавезних правних прописа државе или ентитета када су сви остали чиниоци релевантни за ситуацију у вријеме избора мјеродавног права повезани са њима;

ф) избор који се спомиње у претходним тачкама става 1. овог члана мора бити изражен или приказан са сигурношћу у увјетима уговора или околностима случаја. Уколико то није случај или ако се не изврши никакав избор, на уговор се примјењује право ентитета или државе са којим је тај уговор најближе повезан, у складу са овим чланом. Изузетно, на посебан дио уговора који је ближе повезан са неком другом земљом или ентитетом како је предвиђено у релевантним тачкама става 1. овог члана, може се изузетно примијенити право те земље или ентитета. Постоји оборива претпоставка да је уговор најближе повезан са земљом или ентитетом у којем се налази ризик.

Ниједна одредба овог члана не ограничава примјену обавезних одредби права Федерације, без обзира на право које се примјењује на уговор.

Прије закључења уговора о осигурању друштво ће обавијестити осигураника о мјеродавном праву које је важеће за уговор када стране немају слободан избор, или о чињеници да стране имају слободу избора мјеродавног права, те о праву чију примјену осигуравач предлаже.

У случају закључења уговора о осигурању за обавезно осигурање које је предвиђено правом Федерације, тај уговор подлијеже праву Федерације.

У случају кад је обавезно осигурање прописано само правом Федерације, ако се појави неслагласност између права РС у којој се налази ризик и права Федерације, примјењиват ће се право Федерације.

Ако уговор о обавезном осигурању прописан правом Федерације покрива ризике у БиХ правила обавезног права Федерације искључиво се примјењују.

1.2. НАДЗОР ПРИВАТНОГ ОСИГУРАЊА - АГЕНЦИЈА ЗА НАДЗОР Образовање, статус и сједиште Агенције за надзор

Члан 5.

Овим Законом Уред за надзор друштава за осигурање у Федерацији БиХ прераста у Агенцију за надзор осигурања Федерације БиХ.

Агенција за надзор је самостална и независна непрофитна институција Федерације која за свој рад одговара Влади Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Влада Федерације).

Агенција за надзор има својство правног лица.

Сједиште Агенције за надзор је у Сарајеву.

Агенција за надзор има печат. Печат Агенције за надзор садржи назив Агенција за надзор и грб Федерације.

Циљеви и функције Агенције за надзор

Члан 6.

Агенција за надзор има регулаторну и надзорну функцију у циљу заштите осигураника и осигуравача на добробит индустрије осигурања.

У извршавању својих функција Агенција за надзор дјелује на начин који је најпогоднији за испуњење

регулаторних циљева Агенције за надзор.

Регулаторни циљеви су нарочито:

- надзор над примјеном закона и подзаконских аката из области осигурања и других прописа;
- регулација рада друштава и посредника у осигурању;
- стварање повјерења на тржишту у послове осигурања;
- спречавање финансијског криминала, било забраном обављања послова осигурања који су у супротности са овим Законом, или послова у оном дијелу у којем би друштва у Федерацији могла бити искориштена у сврхе које су повезане са финансијским криминалом;
- едукација о користима и ризицима који су повезани са различитим врстама неживотног и животног осигурања и осталим улагањима у Федерацији, као и пружање одговарајућих информација и савјета;
- савјетовање и заштита потрошача у складу са природом укључених ризика и степеном искуства и стручношћу потрошача.

Управљање Агенцијом за надзор

Члан 7.

Организација, управљање и руковођење Агенцијом за надзор уређује се овим Законом, статутом и другим опћим актима.

Управна тијела Агенције за надзор су стручни савјет и директор.

Стручни савјет чини предсједник и четири члана које именује и разрјешава Влада Федерације, на приједлог федералног министра финансија (у даљњем тексту: министар финансија).

Чланови стручног савјета именују се на рок од пет година. Мандат члановима може бити обнављан.

Предсједник и чланови стручног савјета морају бити држављани БиХ са универзитетским образовањем, добрим угледом и стручним искуством у осигурању, финансијском сектору или у привреди, који нису осуђивани за кривична дјела која се односе на финансијски криминал или кршење јавних или професионалних дужности. За вријеме њиховог мандата ни један члан се не може бавити пружањем услуга, нити обављати послове на основу било каквог другог налога за друштво или посредовање које ради у Федерацији, не може бити активни члан ни једне политичке странке. Сва лица која припадају руководећим тјелима политичких странака или предузимају јавне активности у име политичких странака сматрат ће се активним члановима политичких странака у смислу овог члана. Предсједник и чланови стручног савјета не могу имати у власништву нити посједовати, нити могу имати директно или путем трећег лица 5% или више дионица у било којем друштву, нити радити за друштво или имати положај у управи, одбору за ревизију или надзорном одбору било којег друштва које подлијеже надзору Агенције за надзор.

Одлука о именовању у стручни савјет објављује се у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Предсједник и чланови стручног савјета могу бити разрјешени и прије истека мандата само из сљедећих разлога:

- на властити захтјев;
- уколико су били или буду осуђени на затворску казну за финансијски криминал или повреду јавне или професионалне дужности;
- уколико су трајно неспособни за обављање ових дужности и уколико су неоправдано одсутни са три или више састанака стручног савјета годишње;
- уколико не поштују тајност података;
- уколико обављају активности забрањене ставом 5. овог члана.

Опћа овлаштења Агенције за надзор

Члан 8.

Агенција за надзор издаје одобрење за рад друштву за обављање послова једне или више врста осигурања. Агенција за надзор може привремено или трајно повући-одузети издато одобрење за све или неке врсте осигурања којима се бави то друштво.

Да би се осигурао ваљан рад друштва у складу са регулаторним циљевима, Агенција за надзор има сљедећа овлаштења да:

- врши провере пословних књига и докумената друштва, са или без обавјештавања друштва;
- ангажира овлаштена стручна лица да изврше преглед књига и докумената друштва;
- захтијева од друштва да у оквиру одређеног временског рока, који неће бити краћи од 10 дана нити дужи од 90 дана, исправи било који акт или поступање који су у супротности са одредбама овог Закона;
- наређује друштву да обустави провођење било којих радњи или поступака који су у супротности са одредбама овог Закона;
- у оквиру овог Закона и у корист осигураника издаје наређења у погледу улагања, одржавања и располагања средствима осигурања;
- се обраћа суду ради предузимања даљњих радњи и мјера у вези са неким друштвом, у случајевима када Агенција за надзор нема овлаштења да проводи своје функције у складу са овим Законом;

- доноси provedбене прописе, друге опће акте (правилнике, упутства, наредбе и одлуке) и појединачне акте (рјешења и закључке);
- организира или одобрава обуке;
- на било који други начин даје смјернице потребне за примјену овог Закона и за остала питања од значаја за тржиште осигурања;
- налаже мјере које се односе на вођење послова осигурања друштва уколико сматра да су оне неопходне како би се осигурало да друштво води послове у складу са регулаторним циљевима.

Прије издавања било какве одлуке или налога Агенција за надзор дат ће друштву право на претходно изјашњење. Одлуке или налози Агенције за надзор бит ће дате у писаној форми.

Уколико друштво не поступи по налогу Агенције за надзор, Агенција за надзор доноси рјешење које је коначно.

Против рјешења из става 4. овог члана друштво има право покренути управни спор тужбом код надлежног суда.

Поред овлаштења посебно предвиђених овим Законом, Агенција за надзор има овлаштења да захтијева од друштва предузимање свих мјера које Агенција за надзор сматра одговарајућим за испуњење регулаторних циљева.

Рад Агенције за надзор

Члан 9.

Просторије Агенције за надзор осигурајуће и финансирајуће Федерално министарство финансија.

Рад Агенције за надзор и њених управних тијела бит ће регулиран статutom који доноси Стручни савјет, уз сагласност Владе Федерације, а који се објављује у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Директора Агенције за надзор именује и разрјешава Влада Федерације на приједлог министра финансија.

Директор се именује на рок од четири године.

Директор води пословање Агенције за надзор и организира њене активности. Директор заступа и представља Агенцију за надзор, одговоран је за законит рад и пословање Агенције за надзор, те обавља и друге послове који су му овим Законом, статutom или другим актом стављени у надлежност.

Директор неће бити законски одговоран према трећим странама за било које дјело или пропуст учињен у доброј намјери у провођењу функција Агенције за надзор. Без обзира на претходно, директор ће одговорати Агенцији за надзор за штету насталу чињењем или пропуштањем чињењења, у складу са одредбама Закона о облигационим односима ("Службени лист РБиХ", бр. 2/92, 13/93 и 13/94 и "Службене новине Федерације БиХ", број 29/03).

Овлаштења стручног савјета

Члан 10.

Стручни савјет има овлаштење да:

- доноси статут Агенције за надзор, уз сагласност Владе Федерације;
- доноси подзаконске акте и provedбене прописе у складу са овлаштењима Агенције за надзор утврђеним овим Законом и статutom Агенције за надзор и објављује их у "Службеним новинама Федерације БиХ";
- одобрава годишњи план и програм Агенције за надзор и извјештаје које Агенција за надзор подноси Влади Федерације;
- одобрава план прихода и расхода Агенције за надзор и доноси одлуку о доприносима друштава и другим накнадама посредника у корист Агенције за надзор;
- одлучује о свим другим питањима регулираним статutom Агенције за надзор и овим Законом.

Надзор улагања

Члан 11.

Агенција за надзор има овлаштење да издаје сљедеће наредбе друштвима у вези са улагањима средстава осигурања која се односе на дјелатности дугорочног животног осигурања:

- да у току одређеног временског периода не улаже средства осигурања одређене врсте, на начин регулиран у чл. 57. и 82. овог Закона, уколико је неопходно да се интереси уговорача осигурања одмах заштите од непосредне штете;

- да ликвидира, у одређеном временском року, цјелокупна или одређене ставке одређене врсте улагања средстава које су регулиране чл. 57. и 82. овог Закона или описом који даје друштво, ако је неопходно да се интереси осигураника смјеста заштите од непосредног наступања штете.

Агенција за надзор такођер има овлаштење да спријечи располагање, оптерећивање или одређене начине кориштења имовине друштва. Такво наређење може трајати највише шест мјесеци, али се може обновити онолико пута колико год се буде сматрало потребним.

Имовина која подлијеже наредбама из овог члана не може бити стављена под хипотеку или подлијегати било ком другом облику оптерећења или ограничења. Свака хипотека или оптерећење на тој имовини у случају несолвентности бит ће неважећи у односу на права ликвидатора или повјерилаца у случају несолвентности. Прије провођења ове одредбе Агенција за надзор објавит ће одлуку у којој ће бити одређен начин на који ће средства, која су код повјериоца бити регистрирана код надлежног органа како би и треће стране имале сазнање о томе.

Средства која држе старатељи у Федерацији

Члан 12.

Да би се заштитила средства друштва које је у економским тешкоћама, како је одређено чланом 68. овог Закона, Агенција за надзор може одредити да се имовина која се налази у Федерацији у цјелости или дијелом повјери старатељу, како је прописано у ставу 2. овог члана. Имовина која је повјерена старатељу може се вратити у посјед друштва само уз сагласност Агенције за надзор.

Старатељ може бити банка образована у Федерацији или друга слична организација коју овласти Агенција за надзор.

Током цијелог времена важења наредбе из става 1. овог члана друштво ће имати право да прода, комерцијално искориштава и поново улаже вриједност тих средстава, уколико то старатељ одобри.

Имовина која подлијеже наредби из става 1. овог члана не може бити стављена под хипотеку или подлијегати било којем другом облику оптерећења или ограничења. Свака хипотека или оптерећење које је регистрирано према тим средствима у случају несолвентности бит ће неважећи у односу на права ликвидатора или повјериоца.

Одлуку о евидентирању и начину јавног објављивања средстава која су стављена под старатељство доноси Агенција за надзор. Агенција за надзор има обавезу да одлуку из овог става донесе истовремено са наредбом за стављање под старатељство.

Овлаштење Агенције за надзор у погледу тарифних премијских стопа

Члан 13.

Агенција за надзор може за одређени временски период ограничити обим дјелатности осигурања коју неко друштво може обављати, ако је то неопходно да би се заштитила финансијска способност друштва. Ограничење се може односити на цјелокупну дјелатност друштва или на било који одређени дио.

Агенција за надзор такођер може по укидању тарифног система наложити повећање односно смањење тарифне премијске стопе одређене врсте осигурања, уколико се премије, према мишљењу Агенције за надзор, не би сматрале одговарајућим.

Информирање Агенције за надзор, извјештаји

Члан 14.

Агенција за надзор може захтијевати од друштва, његовог матичног друштва, његових повезаних друштава или било којих других друштава која су повезана са тим друштвима да одмах или у одређено вријеме и на одређеном мјесту покажу одређене документе и пруже информације.

Агенција за надзор може захтијевати од друштва да информације из става 1. овог члана достави заједно са мишљењем/извјештајем овлаштеног актуара, ревизора или другог лица одговарајућих стручних способности.

Свако лице које је директор или бивши директор, контролор, овлаштени актуар или ревизор мора дати објашњења за документе из става 1. овог члана, или ако нису достављени, да лице од којег је захтијевано да поднесе тај документ изјави гдје се налази.

Агенција за надзор може, у циљу контроле и анализе прегледати финансијске извјештаје који се на основу овог Закона или прописа донесеног на основу овог Закона састављају квартално или једном годишње, захтијевати да извјештаји буду предати у разумном периоду прије законског рока за предају.

Контрола управе

Члан 15.

Ако постоји основана сумња да друштво не може испунити захтјеве за стабилним и солидним управљањем, или постоји стварни ризик да они неће моћи бити испуњени у будућности, Агенција за надзор може поставити стручно лице или више лица да у име Агенције за надзор проведу истрагу друштва и захтјевати подношење извјештаја о сљедећем:

- да ли се испуњавају захтјеви стабилног и солидног управљања;
- да ли лице, за које је друштво дало обавијест да га у складу са чланом 61. овог Закона намјерава

поставити на значајан положај у том друштву, испуњава захтјеве стабилног и солидног управљања.

Сви службеници и заступници друштва, укључујући правнике, ревизоре и овлаштене актуаре, морају пружити све информације, документе и помоћ које од њих могу захтијевати постављена стручна лица.

Стручна лица из става 1. овог члана имају право да у току истраге друштва улазе у све пословне просторије друштва. Стручна лица не морају давати обавјештење о истрази ако с разлогом вјерују да би документи могли бити уништени, скривени или измијењени, ако би се то обавјештење дало.

Агенција за надзор издаје листу стручних лица која ће бити овлаштена да проводе истрагу у складу са овим чланом. Стручна лица су правници, овлаштене рачуновође, ревизори или овлаштени актуари.

Агенција за надзор трошкове истраге потраживат ће од истраживаног друштва.

Посебне истраге

Члан 16.

Агенција за надзор има право да улази у пословне просторије друштва, подружнице са или без помоћи полиције, уз примјену силе када је неопходна, и да одузима или копира документе када основано вјерује:

- да се документи скривају; или

- да је почињено кривично дјело и да би документи могли бити уништени или измијењени како би се прикрило кривично дјело.

Агенција за надзор може наредити моменталну актуарску контролу и тражити извјештај о истој који треба урадити постављени овлаштени актуар о дјелатностима животног осигурања друштва.

Уговори реосигурања

Члан 17.

Агенција за надзор врши надзор уговора реосигурања које закључују друштва. Надзор ће се проширити и на контролу идентитета друге стране - реосигуравача као и увјета и одредби под којима је реосигурање закључено, као и о омјеру цедираног ризика.

Професионална тајна

Члан 18.

Лица која раде или која су било када радила за Агенцију за надзор као и ревизори и стручњаци који дјелују у име Агенције за надзор бит ће везани професионалном тајном. Ниједан повјерљиви податак који добију током извршавања својих дужности не може бити пренијет било којем лицу или органу, осим у сумираном или скупном облику, таквом да идентитет појединачног друштва не може бити откривен, не прејудуцирајући случајеве обухваћене кривичним законом.

Када се за друштво објави да је под стечајем или да је у току обавезна ликвидација, повјерљиви подаци који се не тичу трећих страна укључених у покушаје да се спаси то друштво могу бити откривени у грађанском или кривичном поступку.

Став 1. овог члана неће спречавати Агенцију за надзор да размјењује податке са Агенцијом за осигурање у БиХ и Агенцијом за надзор РС. Агенција за осигурање у БиХ и Агенција за надзор РС са којима су подаци размјењени ће све податке добијати под увјетима професионалне тајне у складу са одредбама става 1. овог члана.

Агенција за надзор може, у сарадњи са Агенцијом за осигурање у БиХ, закључивати споразуме о сарадњи који предвиђају размјену података са надлежним органима у другим земљама, ако откривени подаци подлијежу гаранцијама професионалне тајности најмање једнаким онима које су предвиђене у овом члану.

Агенција за надзор може користити повјерљиве податке који су поднесени током извршавања својих дужности само:

- ради провјере јесу ли испуњени увјети који уређују отпочињање послова осигурања и да би се олакшао надзор провођења тих послова, нарочито у погледу надзора техничких резерви, маргина солвентности, управних и рачуноводствених поступака и механизма интерне контроле;

- да изрекне казне;

- у управном поступку против рјешења Агенције за надзор;

- при тужбама у грађанско-правним поступцима против рјешења Агенције за надзор која су донијета према овом Закону.

Ставови 1. и 5. овог члана неће спречавати размјену података између Агенције за надзор и:

- органа власти надлежних за надзор над кредитним установама и осталим финансијским организацијама и органа власти надлежних за надзор над финансијским тржиштем;

- органа укључених у ликвидацију и стечај друштава, као и у сличне поступке; и

- лица надлежних за извршавање законом предвиђених ревизија рачуна друштава и других финансијских организација при извршавању њихових надзорних функција, или откривање података органима који

управљају поступком обавезне ликвидације или гарантним фондовима, неопходних за извршавање њихових дужности. Подаци које ти органи власти или та лица приме подлијегаћ ће увјетима професионалне тајне одређене у ставу 1. овог члана.

Надлежна тијела Парламента Федерације Босне и Херцеговине могу, под увјетима одређеним законом, одобрити за потребе истраге откривање одређених података који су неопходни за потребе истраге федералним органима надлежним за кредитна, финансијска, инвестицијска и осигуравајућа друштва, као и инспекцијским органима Федерације.

Подаци добијени у складу са ст. 2. и 6. овог члана као и подаци добијени посредством провјере на лицу мјеста извршене у име Агенције за надзор РС, или провјере коју проводи надзорни орган власти земље сједишта друштва које има подружницу у Федерацији, неће бити откривени у случајевима који се спомињу у овом члану, осим уз изричиту сагласност органа надзорне власти која је открила податак или органа надзорне власти која је извршила провјеру на лицу мјеста.

Регистри и извјештаји

Члан 19.

Агенција за надзор води регистре који ће бити одвојени један од другог и који ће бити отворени за јавни увид :

- овлаштених друштва, назначујући врсте осигурања за које су добила одобрење;
- овлаштених регистрираних заступника у осигурању;
- овлаштених регистрираних брокера у осигурању;
- овлаштених актуара;
- овлаштених друштва образованих у РС која имају подружнице образоване у Федерацији;
- друштва чије се сједиште налази изван БиХ, а која су образовала подружнице у Федерацији.

Извод из регистра има карактер јавне исправе.

Агенција за надзор лицима која лично приступе у пословне просторије Агенције за надзор и лицима која буду достављала упите поштом, телефоном, телефаксом или електронском поштом, осигураћ ће приступ тим списковима.

Агенција за надзор издават ће годишње извјештаје о тржишту осигурања у Федерацији и активностима Агенције за надзор. Извјештај ће, између осталог, садржавати и статистичке податке о бруто премијском приходу, посебно за сваку врсту осигурања, резултате друштва из Федерације и изван Федерације, као и остале економске чиниоце који су неопходни да би се добио јасан увид у тржиште. Извјештај ће такођер укључивати податке о свим осталим активностима Агенције за надзор као што су семинари и давање мишљења.

Годишњи извјештај садржи завршни рачун Агенције за надзор за претходну финансијску годину.

Актуари

Члан 20.

Актуарске послове, у смислу овог Закона, обављају овлаштени актуари.

Друштво које је добило одобрење за обављање послова осигурања мора именовати овлаштеног актуара.

Агенција за надзор доноси правилник којим прописује увјете за стицање и повлачење звања овлаштеног актуара, врсту и садржај документа којим се она потврђује.

Свако издавање или повлачење актуарског одобрења објавит ће се у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Овлаштени актуар бит ће независан и самосталан у обављању својих дјелатности и за тачност својих налаза, као и приједлога мјера одговара Агенцији за надзор.

Овлаштени актуар не може извршавати актуарске послове ако је:

- власник или има власништво више од 3% дионица у друштву;
- члан органа управе, надзорног одбора или одбора за ревизију друштва и
- брачни друг или сродник до другог степена сродства у правој и бочној линији дионичара који посједује или има власништво над више од 3% дионица у дионичком друштву, члановима органа управљања, надзора или ревизије друштва.

Овлаштени актуар нарочито:

- даје оцјену завршног рачуна и годишњег извјештаја о пословању друштва;
- врши опћу или посебну контролу друштва у складу са налозима Агенције за надзор;
- даје процјену о пословним актима друштва, њиховој примјени и начину на који су реализирани;
- даје процјену стања средстава, њиховом пласману и сигурности;
- обавља актуарске послове у дјелатности осигурања живота;
- обавља и друге надзорне, савјетодавне и контролне послове по захтјевима друштва или по налогу издатом од Агенције за надзор и
- потписивањем овјерава службене документе друштва који се односе на математичке резерве и потврђују

да су у складу са законом.

Приход Агенције за надзор

Члан 21.

Вишак прихода над расходима преноси се у средства Агенције за надзор за наредну годину и не подлијеже опорезивању.

Агенција за надзор финансира се из сљедећих извора:

- од накнада за одобрење за образовање које плаћају друштва и посредници у осигурању који послују у Федерацији;
- од накнада за надзор над пословањем коју годишње плаћају друштва у складу са премијом прикупљеном у свакој врсти осигурања у претходној години;
- од трошкова вођења поступка;
- од публикација, донација и свих осталих законских извора.

Сарадња Агенције за надзор са Агенцијом за надзор РС и Агенцијом за осигурање у БиХ

Члан 22.

Агенција за надзор са Агенцијом за надзор РС размјењује све документе и информације који су корисни за провођење надзора над друштвима која послују и у Федерацији и РС. Нарочито уско сарађује са Агенцијом за надзор РС у сврху провођења мјера прописаних чланом 28., чл. од 46. до 49., чл. 55., 56., 59., 60. став 2. и чланом 64. овог Закона.

Када су друштво и кредитна установа или инвестицијско друштво или обоје непосредно или посредно повезани или имају друштво са заједничким учешћем, Агенција за надзор и надлежни органи за надзор тих друштава ће уско сарађивати. Не искључујући њихове појединачне надлежности ти органи ће једни другима пружити све информације које ће им олакшати задатак, а нарочито у оквиру овог Закона.

На захтјев Агенције за надзор РС, Агенција за надзор може забранити слободно располагање средствима која се налазе у Федерацији која припадају друштву чије је сједиште у РС, због кршења одредби које се односе на успостављање и улагање техничких резерви и успостављање маргине солвентности. Захтјев мора одредити појединости за које ће се предузети мјере забране.

У случајевима повлачења или одузимања одобрења за рад друштва из Федерације, Агенција за надзор обавијестит ће Агенцију за надзор РС, која ће спријечити то друштво да настави закључивати нове уговоре о осигурању унутар њене територије. Агенција за надзор, уз помоћ Агенције за надзор РС, предузет ће одговарајуће мјере како би заштитила интересе осигураника, а нарочито ће у складу са одредбама члана 59. овог Закона ограничити слободно располагање средствима друштва. Када друштво послује у РС Агенција за надзор обавијестит ће Агенцију за надзор РС о предузетим мјерама тако да на њен захтјев и Агенција за надзор РС може предузети неопходне мјере.

У случају да Агенција за надзор повуче или одузме одобрење за рад у Федерацији од друштва које нема сједиште у РС, али пружа услуге осигурања у РС, о томе ће одмах обавијестити Агенцију за надзор РС како би могла предузети одговарајуће мјере.

Агенција за надзор сарађује са Агенцијом за надзор РС у примјени мјера предвиђених у чл. од 38. до 50. овог Закона.

Одлуке Агенције за надзор објављене у "Службеним новинама Федерације БиХ" наводит ће сваку појединост неопходну за провођење одредби овог члана у складу са протоколом о сарадњи са Агенцијом за надзор РС.

Свака информација коју било која агенција за надзор осигурања достави другој треба, такођер, бити достављена и Агенцији за осигурање у БиХ. Агенција за надзор сарађиват ће са Агенцијом за осигурање у БиХ како би се подстицала размјена неопходних података.

Подаци добијени у складу са овим Законом, а нарочито свака размјена података између надлежних органа која је предвиђена овим Законом, подлијегаћ ће обавези професионалне тајне одређеној у члану 18. овог Закона.

1.3. ПОДАЦИ ЗА ОСИГУРАНИКА

Опће одредбе

Члан 23.

Подаци који се требају поднијети осигуранику прије закључења уговора или током трајања уговора морају бити поднесени јасно и тачно у писаном облику, на једном или више службених језика БиХ према захтјеву осигураника.

Подаци из става 1. овог члана могу бити и на другом језику, ако осигураник, у складу са овим Законом и уговором о осигурању, има право избора мјеродавног права.

Уговор о осигурању или било који други документ који даје покриће, заједно са понудом за осигурање, мора садржавати адресу или, гдје је одговарајуће, адресу подружнице друштва која даје покриће, као и име и адресу посебног представника друштва који дјелује посредством пружања услуга осигурања врсте 10. ("Одговорност за моторна возила " изузев одговорности возара).

Животно осигурање

Члан 24.

Прије закључења уговора о осигурању друштво ће осигуранику доставити сљедеће податке:

- податке о друштву:

1. назив друштва и његов правни облик;

2. назив ентитета у којем се налази сједиште друштва (гдје је регистровано) или сједиште подружнице која закључује уговор;

3. адресу друштва или подружнице која закључује уговор;

- податке о обавези осигурања:

1. дефиницију сваке накнаде и сваке опције;

2. рок трајања уговора;

3. начин раскида уговора;

4. начин плаћања премија и трајање плаћања;

5. начин обрачуна и расподјеле учешћа у добити друштва или у износима забиљеженим у математичким резервама;

6. назнаку откупних или уплаћених вриједности и обим у којем се гарантују;

7. податке о премијама за сваку накнаду и за главне накнаде и за додатне накнаде, гдје је одговарајуће;

8. ако су накнаде уговора осигурања повезане са инвестицијским јединицама дају се подаци о природи јединица за које су накнаде повезане;

9. подаци природе средстава за уговоре осигурања везаних за инвестицијске јединице;

10. начине кориштења права на одустајање од уговора;

11. опће податке о порезима важећим за ту врсту уговора о осигурању;

12. начин обраде захтјева за накнаду из уговора које подносе осигураници или лица која према уговору имају право на одштету укључујући, гдје је одговарајуће, и постојање у друштву органа за обраду захтјева, не прејудуцирајући право покретања законских поступака и

13. мјеродавно право када стране немају слободу избора или право које осигуравач предлаже да буде одабрано у случају кад стране имају слободу избора.

Поред опћих и посебних увјета који уређују уговор о осигурању, осигураник мора током трајања уговора добити сљедеће податке у вези са друштвом и то:

- сваку промјену имена друштва, његовог правног облика или адресе дирекције и, гдје је одговарајуће, адресе заступништва или подружнице који су закључили уговор;

- све податке наведене у тач. од 1. до 12. става 1. алинеје 2. овог члана, који се односе на назив друштва и његов правни облик у случају измјене увјета уговора о осигурању или измјена закона примјењивог на уговор;

- податке о нивоу учешћа у добити друштва или приходима од математичких резерви који се дају на годишњој основи.

Омбудсмен у осигурању

Члан 25.

Овим Законом уводи се институција Омбудсмена у осигурању која омогућује да се одређени спорови могу ријешити брзо и са минимумом формалности од независних лица. Образовање, рад и финансирање институције Омбудсмена бит ће прописано Правилником о Омбудсменима који доноси Агенција за надзор.

Институцијом Омбудсмена управљат ће Агенција за надзор. Агенција за надзор донијет ће даљња правила и правилнике који ће ближе одредити рад Омбудсмена како буде потребно, а нарочито у вези са поступком разрјешења спорова, расподјеле трошкова, врсте и обима допуштених накнада.

II - ДРУШТВА - ОПЋЕ ОДРЕДБЕ

2.1. ОВЛАШТЕЊА ДРУШТВА

Одобрење за рад

Члан 26.

Друштво могу образовати домаћа и страна, физичка и правна лица.

Рад друштва у Федерацији подлијегаће издавању одобрења за рад које издаје Агенција за надзор и које је важеће на цијелој територији БиХ. Одобрење за рад издаје се под увјетима предвиђеним у члану 35. овог

Закона, Одлуци о документима који се прилажу уз захтјев за издавање одобрења за рад и Одлуци о врстама осигурања. Одобрење за рад даје право друштву да обавља дјелатност осигурања у Федерацији и РС према праву образовања. Одобрење за рад даје се према врсти осигурања за све или неке од осигураних случајева обухваћених у тој врсти као и за групу врста у складу са класификацијом наведеној у Одлуци о врстама осигурања.

У погледу дјелатности наведених у Одлуци о врстама осигурања Агенција за надзор може ограничити одобрење издато за неку врсту осигурања на дјелатности наведене у схеми пословања коју подносилац пријаве подноси у складу са чланом 35. овог Закона и Одлуком о документима који се прилажу уз захтјев за издавање одобрења за рад које доноси Агенција за надзор.

Накнаде за одобрење

Члан 27.

Друштво које поднесе захтјев у складу са чланом 35. овог Закона за добијање одобрења за рад дужно је платити накнаду за одобрење Агенцији за надзор, у складу са Одлуком о накнадама Агенције за надзор. Агенција за надзор може својом одлуком усклађивати висину накнаде за одобрење једном годишње у складу са годишњом стопом инфлације.

Агенција за надзор ће у року од 60 дана од дана уредно поднесеног захтјева и доказа донијети рјешење којим одлучује по захтјеву, или тражити исправку или допуну захтјева. Уколико подносилац захтјева у остављеном року не достави исправку или допуну захтјева, Агенција за надзор ће захтјев одбити. Рјешење Агенције за надзор је коначно и против њега се може покренути управни спор тужбом код надлежног суда.

Од тренутка добијања одобрења за рад током његовог рока важења, друштво ће плаћати годишњу накнаду за пословање коју ће Агенција за надзор одређивати на основу премија прикупљених у претходној години.

Друштва ће накнаду за пословање плаћати у роковима одређеним одлуком Агенције за надзор.

Ако накнада за пословање која је предвиђена у ставу 3. овог члана не буде плаћена у предвиђеном року, Агенција за надзор је овлаштена да изриче казне за кашњење које ће бити прописане посебним правилником Агенције за надзор који се објављује у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Одбијање захтјева за одобрење

Члан 28.

Одобрење за рад не може бити издато ако је пословање друштва у супротности са одредбама овог Закона, јавним интересом и пословном етиком.

Агенција за надзор одбит ће захтјев за издавање одобрења за рад ако идентитет дионичара или повезаних друштава са правним лицима која посједују квалификовани удио, како је предвиђено чл. 2. и 62. овог Закона, као и износи тих удјела, нису били претходно исказани.

Одобрење за рад неће бити издато ако Агенција за надзор, узевши у обзир потребу одржавања критерија стабилног и солидног управљања друштвом прописаних у члану 62. овог Закона, није увјерена у погодност дионичара или партнера на које се ово односи.

У погледу правних лица са квалификованим удјелом у друштву које тиме постају њихово повезано друштво, Агенција за надзор може захтијевати да буде обавијештена о њиховим средствима (финансијским извјештајима), како би пратила њихов финансијски положај.

У циљу бољег надзора идентитета физичких лица која контролирају правна лица, а која имају квалификовани удио у неком друштву, Агенција за надзор може:

- увести за та правна лица обавезу да посједују дионице на име са правом гласа;
- захтијевати да одређени проценти укупног износа дионица са правом гласа припадају једном или више физичких лица које одобри Агенција за надзор.

Током процјене погодности лица из става 5. овог члана Агенција за надзор сарађује са Агенцијом за надзор РС.

Агенција за надзор може одбити издавање одобрења за рад и ако између друштва и других физичких или правних лица постоје уске везе дефиниране чланом 2. овог Закона, а Агенција за надзор сматра да те везе ометају дјелотворно провођење њених надзорних функција.

Агенција за надзор одбит ће издавање одобрења за рад ако прописи треће земље који се примењују на једно или више физичких или правних лица са којима друштво има уску повезаност, или њихова примјена ометају дјелотворно провођење њених надзорних функција.

Агенција за надзор захтијеват ће од друштва да доставља податке које она захтијева како би могла да пратити да ли су испуњени увјети који се наводе у овом члану.

У случају одбијања захтјева за издавање одобрења за рад, Агенција за надзор доставит ће подносиоцима захтјева у писаном облику рјешење са образложењем одбијања захтјева. Рјешење Агенције за надзор о одбијању захтјева за издавање дозволе за рад је коначно, а против њега подносилац може покренути управни спор тужбом код надлежног суда.

Одузимање одобрења

Члан 29.

Агенција за надзор одузет ће одобрење за рад друштву у сљедећим случајевима:

- у случају озбиљног кршења одредби чл. од 56. до 60. овог Закона о техничким резервама и средствима улагања;
- ако је донесена правомоћна пресуда која представља сметњу за обављање послова;
- ако је друштво престало да испуњава увјете за обављање дјелатности осигурања или увјети под којима је дозвола за рад дата више не постоје или су се измјенили до тог обима да Агенција за надзор не би издала одобрење у свјетлу нових околности;
- ако у складу са прописаним роком друштво није у могућности да предузме мјере предвиђене у плану обнове или финансијском плану из члана 55. овог Закона;
- ако је друштво озбиљно прекршило одредбе у вези са израчунавањем и вођењем техничких резерви и маргине солвентности, што за посљедицу има угрожавање интереса осигураника;
- ако друштво није започело пословање у року од 12 мјесеци од дана издавања одобрења за рад, или је потпуно или дјелимично прекинуло пословање у року од шест мјесеци током текуће године у цјелости или дијелом на рок дужи од шест мјесеци;
- ако је друштво пропустило да испуни обавезу према Бироу зелене карте у БиХ или Заштитном фонду;
- ако друштво не примјењује тарифе и увјете за све врсте осигурања.

У случају одузимања одобрења за рад друштво неће моћи закључивати нове уговоре о осигурању. Надзор од Агенције за надзор се наставља до окончања поступка ликвидације друштва и доношења коначне одлуке Агенције за надзор.

Дјелимично или потпуно одузимање одобрења за рад или повлачење одобрења за рад неког друштва може бити проведено одлуком Агенције за надзор уз прецизно образложење и обавјештавање друштва на које се односи. Ово се односи и на случајеве када се повлачење врши због разлога предвиђених у прописима који се односе на дионичка друштва и ДУО. Када друштво покрива ризике који се налазе у РС о свакој одлуци да се одобрење одузме или повлачи мора бити обавјештена и Агенција за надзор РС.

Наког потпуног и коначног одузимања одобрења за рад све захтјеве за накнаду, по основу обавезног осигурања моторних возила, исплатит ће Заштитни фонд, а све резерве друштва бит ће пренијете на Заштитни фонд у складу са чланом 15. Закона о осигурању од одговорности за моторна возила и остале одредбе о обавезном осигурању од одговорности.

Ликвидатор ће препорученим писмом обавијестити уговараче осигурања да је одузето одобрење друштву у року од 30 дана од дана одузимања одобрења. По истеку даљњих 30 дана од дана пријема писма од уговарача осигурања, сви уговори о осигурању сматрат ће се раскинутим ипсо јуре, под претпоставком да унутар наведеног периода није одобрен нити један захтјев за преузимање портфеља осигурања друштва поднесен од другог друштва. Пријеносне премије ће се надокнадити. Провизије одређене законом, које су евентуално плаћене, бит ће враћене или ће их потраживати ликвидатор.

Коначно одузимање одобрења за рад друштву ће такођер за посљедицу имати и ипсо јуре повлачење одобрења за обављање послова осигурања путем подружница. Након одузимања одобрења за рад бит ће покренут поступак ликвидације друштва. Након одузимања одобрења за рад друштву Агенција за надзор има овлаштење да запечати просторије друштва.

Друштво може бити трансформисано у дионичко друштво са другом пословном дјелатношћу након што буде извршен пријенос свих уговора осигурања са свим припадајућим правима и обавезама прописаним у члану 64. овог Закона или након што друго друштво које обавља дјелатност у БиХ буде преузело све његове обавезе, те након што одлука Агенције за надзор буде објављена у "Службеним новинама Федерације БиХ". У том случају одредбе става 4. овог члана се не примјењују.

Агенција за надзор доставит ће друштву писано рјешење са разлозима одузимања одобрења.

Одлука Агенције за надзор у погледу потпуног или дјелимичног одузимања одобрења за рад је коначна. Друштво против одлуке Агенције за надзор може покренути управни спор тужбом код надлежног суда.

2.2. ОДРЕДБЕ О ВРСТАМА ОСИГУРАЊА Врсте осигурања

Члан 30.

Дјелатност осигурања укључује:

- а. неживотно осигурање,
- б. животно осигурање.

Дјелатности осигурања из става 1. овог члана су класификоване према врстама осигурања и поткласификоване према врстама ризика. Врсте осигурања и врсте ризика предвиђене у овом ставу су наведене у члану 31. овог Закона.

Друштво ће посебно за ниже наведене врсте:

- а. помоћ код неживотног осигурања,

- б. судских трошкова у неживотном осигурању,
- ц. животно осигурање повезано са инвестицијама животног осигурања и
- д. осигурање од одговорности за моторна возила, осим одговорности за возара, испуњавати додатне детаљне увјете предвиђене чланом 66. овог Закона и одлукама и правилницима који се доносе на основу овог Закона, као и Законом о осигурању од одговорности за моторна возила и остале одредбе о обавезном осигурању од одговорности.

А) НЕЖИВОТНО ОСИГУРАЊЕ

Члан 31.

Друштва могу обављати сљедеће дјелатности које су распоређене и класификоване према врстама осигурања како је дато даље у тексту.

і. Класификација ризика према врстама осигурања

1. Осигурање незгода (укључујући радничке незгоде и професионална обољења)

Укључује:

- 1.1. фиксне новчане накнаде
- 1.2. накнаде које одговарају висини штете
- 1.3. комбинације горњих двију
- 1.4. повреде путника
- 2. Здравствено осигурање

Укључује:

- 2.1. фиксне новчане накнаде
- 2.2. накнаде које одговарају висини штете
- 2.3. комбинације горњих двију
- 3. Осигурање цестовних возила изузев возила на трачницама

Укључује сву штету или губитак на:

- 3.1. цестовним моторним возилима
- 3.2. цестовним возилима без моторног погона
- 4. Осигурање трачних возила

Укључује сву штету или губитак на трачним возилима

5. Осигурање зрачних летјелица

Укључује сву штету или губитак на зрачним летјелицама

6. Осигурање пловила (поморска, језерска, ријечна и каналска пловила)

Укључује сву штету или губитак на:

- 6.1. ријечним и каналским пловилима
- 6.2. језерским пловилима
- 6.3. морским пловилима

7. Осигурање робе у пријевозу (укључујући трговачку робу, пртљаг и сву осталу робу)

Укључује сву штету или губитак на: роби у пријевозу, пртљагу или осталој роби, без обзира на облик пријевоза.

8. Осигурање имовине од пожара и природних сила

Укључује сву штету или губитак имовине, осим имовине укључене у врсте од 3. до 7., услед:

- 8.1. пожара
- 8.2. експлозије
- 8.3. олује
- 8.4. природних сила осим олује
- 8.5. нуклеарне енергије
- 8.6. слијегања тла

9. Осигурање од осталих штета на имовини

Укључује сву штету или губитак имовине осим имовине укључене у врсту од 3. до 7., због туче или мраза као и због било ког догађаја као што је крађа под увјетом да узрок штете не спада под врсту 8.

10. Осигурање од одговорности за моторна возила

Укључује сву цивилну одговорност за несреће које произилазе из употребе моторних возила на копну, као и одговорност возара.

11. Осигурање од цивилне одговорности за зрачне летјелице

Укључује сву цивилну одговорност која произилази из употребе летјелица, као и одговорност возара.

12. Осигурање од цивилне одговорности за бродове (морска, језерска, ријечна и каналска пловила)

Укључује сву цивилну одговорност која произилази из употребе бродова, пловила или чамаца на мору, језерима, ријекама или каналима, као и одговорност возара.

13. Осигурање од опће цивилне одговорности

Укључује сву грађанску одговорност осим оних облика који спадају под врсте 10., 11. и 12.

14. Осигурање кредита

Ова врста, у којој осигуравач за плаћање премије покрива осигуранику губитак, који би се могао претрпјети као резултат неиспуњења обавеза једног или више дужника према осигуранику, укључује:

14.1. опћу несолвентност

14.2. извозне кредите (односи се на осигурање извозних кредита који нису начињени за рачун или уз помоћ државе)

14.3. кредите који се исплаћују у ратама

14.4. хипотеке

14.5. пољопривредне кредите

15. Осигурање јемства

Ова врста, у којој осигуравач за плаћање премија гарантира у име осигураника извршавање његових уговорних обавеза, укључује:

15.1. јемство (непосредно)

15.2. јемство (посредно)

16. Осигурање од различитих финансијских губитака

Укључује:

16.1. ризике губитка запослења

16.2. недовољност прихода (опћа)

16.3. лоше вријеме

16.4. губитак накнада

16.5. трајне опће трошкове

16.6. непредвиђене трговачке трошкове

16.7. губитак тржишне вриједности

16.8. губитак ренте или прихода

16.9. посредне трговинске губитке осим оних који су већ горе споменути

16.10. остале финансијске губитке (нетрговинске)

16.11. остале облике финансијских губитака

17. Осигурање трошкова правне заштите

Укључује сношење трошкова судских поступака и пружања других услуга које произилазе из уговора о осигурању.

18. Осигурање помоћи

Помоћ лицима која западану у тешкоће током путовања док су ван куће или док су ван мјеста сталног боравка.

ii. Опис овлаштења која се истовремено добијају за више од једне врсте осигурања

Када овлаштење истовремено покрива:

а. врсте број 1. и 2. даје се под називом "осигурање незгода и здравствено осигурање";

б. врсте број 1. 4., 3. и 7. даје се под називом "осигурање моторних возила";

ц. врсте број 1. 4., 4., 6., 7. и 12. даје се под називом "поморско и транспортно осигурање";

д. врсте број 1. 4., 5., 7. и 11. даје се под називом "осигурање зрачних летјелица";

е. врсте број 8. и 9. даје се под називом "осигурање од пожара и других штета на имовини";

ф. врсте број 10., 11., 12. и 13. даје се под називом "осигурање од цивилне одговорности";

г. врсте број 14. и 15. даје се под називом "осигурање кредита и јемстава";

х. све остале врсте даје се под називом "опће осигурање од штета".

iii. Пратећи ризици

1. Друштво које је добило дозволу за једну врсту или групу врста неживотног осигурања може покривати ризике који се налазе у другој врсти осигурања од губитка или штете (пратећи ризици) без неопходног одобрења за ту грану која садржи те ризике, под увјетом да су ти ризици:

а) повезани са главним ризиком,

б) повезани са предметом који је покривен од главног ризика,

ц) покривени уговором који осигурава главни ризик.

2. Међутим, ризици укључени у врстама 14., 15. и 17. не могу се сматрати пратећим ризицима других врста.

3. Ризици укључени у врсти 17. (Осигурање трошкова правне заштите) могу се сматрати пратећим ризицима врсте 18, ако су испуњени увјети који су одређени у ставу 2. овог члана и када се главни ризик односи само на помоћ пружену лицима која западају у тешкоће током путовања док су ван куће или док су ван мјеста сталног боравка.

4. Нарочито за рад врста осигурања кредита, гаранција и осигурања правне заштите увијек је потребно посебно одобрење, осим у оним случајевима који се баве осигурањем правне заштите за разлику која произилази или је у вези са употребом поморских пловила, а то осигурање може се сматрати пратећим ризиком у вези са оним што је предвиђено у претходном одјељку.

Б) ЖИВОТНО ОСИГУРАЊЕ

Класификација према врстама

I. Сљедеће врсте осигурања када су на уговорној основи:

а) животно осигурање је врста осигурања која се састоји посебно од осигурања доживљења одређене старосне доби, осигурање само за случај смрти, мјешовито осигурање доживљења одређене старосне доби или раније смрти и животно осигурање са повратом премија;

б) ренте;

ц) додатно осигурање које пружају друштва за животно осигурање је посебно осигурање од тјелесне повреде (укључујући неспособност за запошљавање), осигурање за случај смрти услед незгоде и осигурање инвалидитета који произилази из незгоде или од болести, гдје су ове разне врсте осигурања преузете додатно уз животно осигурање.

II. Осигурање брака и осигурање рођења.

III. Животно осигурање (I.а), ренте (I.б), брак и рођење (II.) који су повезани са инвестицијским фондовима

Односи се на послове у којима су:

а) накнаде укључене у полису осигурања непосредно повезане са вриједношћу дионица (јединица) неког Заједничког фонда у Федерацији или у РС или са вриједношћу средстава која су укључена у интерни фонд који води то друштво, а који је обично подијељен на јединице (дионице) или,

б) накнаде садржане у полиси осигурања су непосредно повезане са индексом вриједносних папира или одређеном референтном вриједношћу осим оних које су споменуте у а).

IV. Здравствено осигурање (незгода, болест)

Закључење и провођење уговора о осигурању који дају посебне накнаде у случају да лице постане хендикепирано као послједица претрпљене повреде као резултат незгоде или незгоде одређене врсте или болести или немоћи с тим да су ти уговори:

а) исказани да ће трајати у периоду од не мање од пет година, или до уобичајеног времена пензионисања дотичног лица, или без временског ограничења, и

б) исказани тако да их не може раскинути осигураваач, или су исказани тако да се могу раскинути само под одређеним околностима споменутим у уговору.

V. Тонтине

VI. Послови поврата капитала

Послови поврата капитала су послови засновани на актуарским прорачунима према којима се преузимају обавезе одређеног трајања и износа за једнократно или повремена плаћања договорена унапријед.

VII. Управљање групним пензионим фондом

а) Управљање инвестицијама, а нарочито имовином која представља резерве фондова који врше плаћања за здравствене бенефиције или за бенефиције за случај смрти, неспособности, доживљења, прекида или смањења радне способности људи који су закључили споразуме са њима, или

б) случај описан у VII.1.(а) када друштво гарантира поврат капитала или одређену каматну стопу и друге бенефиције (осигурани програми групних пензија).

VIII. Врста послова сличних социјалном осигурању

Укључује послове који се састоје од накнада у зависности од трајања људског живота а који су одређени или предвиђени у законодавству о социјалном осигурању, под увјетом да су ти послови засновани на приватном уговору, да се проводе или се њима управља на њихов властити ризик и да нису у супротности са законским одредбама.

Одвојена одобрења за животно и неживотно осигурање

Члан 32.

Друштву које има сједиште у Федерацији издаје се одобрење за рад за обављање послова или неживотног или животног осигурања. Друштво може обављати реосигурање у вези са ризицима и животног и неживотног осигурања.

Друштво које има сједиште у Федерацији и које у вријеме ступања на снагу овог Закона обавља и неживотно и животно осигурање истовремено, може наставити такво комбиновано пословање под увјетом да за сваку од ових дјелатности води одвојену администрацију.

Ако друштво које обавља неживотно осигурање има финансијске, комерцијалне или административне везе са друштвом које обавља животно осигурање, Агенција за надзор ће, у сарадњи са Агенцијом за надзор РС, ако је потребно, осигурати да резултати ових друштава не буду искривљени споразумима између њих или било којим договором који би могао утицати на расподјелу расхода и прихода.

У смислу овог Закона, одвојено администрирање је раздвајање дјелатности неживотног осигурања од дјелатности животног осигурања како:

а) интереси осигураника животног осигурања и осигураника неживотног осигурања не би били оштећени истовременим вођењем дјелатности неживотног и животног осигурања;

б) дјелатности животног осигурања не би биле оптерећене стварањем минималних финансијских гаранција, нарочито маргине солвентности која је потребна за пословање неживотног осигурања и обрнуто;

ц) би мјешовито друштво, уколико је покрило неопходне финансијске гаранције како је наведено у одредбама овог Закона, након обавјештавања Агенције за надзор могло користити одређена средства

маргине солвентности која су још увјек на располагању и за дјелатности неживотног и за дјелатности животног осигурања;

д) би Агенција за надзор анализирао резултате двију дјелатности и увјерила се да се поштују одредбе овог става.

Биланси се морају израђивати на начин да се прикажу извори прихода и расхода за сваку од ове двије дјелатности посебно за неживотно осигурање и посебно за животно осигурање. На тај начин сви приходи (нарочито премије, плаћања од реосигураваача, приход од улагања) и расходи (нарочито накнаде по осигурању, додавања техничким резервама, премије реосигурања, трошкови пословања у вези са пословима осигурања) бит ће расподијељени у складу са њиховим поријеклом.

Ставке које су заједничке објема дјелатностима књижит ће се према методама расподјеле које пропише Агенција за надзор, а који морају бити у складу са рачуноводственим стандардима.

На основу биланса друштво мора припремити изјаву која јасно одређује ставке које формирају сваку маргину солвентности усклађену са одредбама које се односе на стварање маргине солвентности из члана 53. овог Закона и правилника о елементима и контроли маргине солвентности који доноси Агенција за надзор.

Ако једна од маргина солвентности није довољна, мјере предвиђене чланом 55. овог Закона за обнову друштва које је у финансијским тешкоћама, које се односе на стварање одговарајуће маргине солвентности и гарантног капитала у складу са овим Законом, примјењиват ће се на дјелатност која је мањкава. Изузимањем одредби става 4. тачка а) овог члана, мјере предвиђене у члану 55. став 12. овог Закона, могу укључивати пријенос средстава из једне дјелатности у другу, што подлијеже одобрењу Агенције за надзор.

Агенција за надзор може одлуком објављеном у "Службеним новинама Федерације БиХ" одредити правила за раздвајање елемената активе и пасиве друштва, као и све остале неопходне појединости за остварење одвојеног администрирања.

Животно осигурање - додатне врсте

Члан 33.

Друштво које има сједиште у Федерацији и које је овлаштено да обавља животно осигурање може добити и одобрење за обављање осигурања од незгода и болести које је регулирано врстама неживотног осигурања 1 и 2, под увјетом да одржава минималне износе гарантног капитала и да обрачунава двије маргине солвентности.

Друштво које обавља неживотно осигурање и које има сједиште у Федерацији, а овлаштено је да послује само са врстама неживотног осигурања незгода и болести, може добити и овлаштење да послује са животним осигурањем под увјетима предвиђеним у ставу 1. овог члана.

Класификација у односу на друштва која нису из БиХ

Члан 34.

Друштво које има сједиште изван БиХ може пословати у Федерацији на сљедећи начин:

а) ако друштво на територији његовог сједишта обавља неживотно осигурање заједно са животним осигурањем (мјешовито или сложено друштво) у Федерацији може бити образовано:

- за пословање само неживотним осигурањем или само животним осигурањем посредством подружнице у складу са одредбама чл. од 46. до 49. овог Закона,

- за пословање животним осигурањем (и када обавља неживотно осигурање у Федерацији) путем супсидијарног друштва у Федерацији;

б) ако друштво из става 1. овог члана у свом сједишту обавља само послове неживотног осигурања или само животног осигурања може се образовати и пословати у Федерацији путем подружнице у складу са овим Законом.

На друштво из става 1. тачка а) ће се примјењивати одговарајуће одредбе члана 33. овог Закона.

2.3. ДРУШТВА ИЗ ФЕДЕРАЦИЈЕ

Опће одредбе

Члан 35.

Одобрење за рад друштву из Федерације важит ће након регистрација образовања друштва у регистру. Прописом Владе Федерације могу се регулирати сва специфична питања у вези са регистрацијом образовања друштва.

Захтјев за издавање одобрења за рад подносиће се Агенцији за надзор заједно са свим документима прописаним Одлуком о документима који се прилажу уз захтјев за издавање одобрења за рад. Агенција за надзор издаје одобрење за рад под увјетом да су потпуно испуњени сви увјети предвиђени овим Законом.

Ако сматра неопходним, Агенција за надзор може провести своју властиту истрагу у предмету подносиоца захтјева, може сарађивати са другим надлежним управним органима и може затражити било која неопходна

обавјештења која се тичу личних података и података о банковном рачуну подносиоца захтјева.

У року од 60 дана од дана подношења захтјева за одобрење, поднесеног у складу са законски предвиђеним увјетима, односно по подношењу свих докумената предвиђених овим Законом, Агенција за надзор одлучит ће да прихвати или да одбије захтјев за издавање одобрења за рад.

Ако по истеку рока из става 4. овог члана Агенција за надзор не одговори на захтјев, сматрат ће се да је одговор негативан, а подносилац захтјева може покренути управни спор тужбом код надлежног суда.

Агенција за надзор друштву ће издати рјешење о одобрењу за рад ако су испуњени увјети предвиђени овим чланом и достављени сви документи предвиђени Одлуком о документима који се прилажу уз захтјев за издавање одобрења за рад.

Подношење докумената о реосигурању

Члан 36.

У року од 90 дана од дана доношења рјешења о одобрењу за рад друштво ће Агенцији за надзор поднијети копије уговора о реосигурању. Агенција и даље има право да захтијева било које друге документе о реосигурању који су потребни у сврху надзора друштва.

2.4. ОБРАЗОВАЊЕ ПОДРУЖНИЦА ИЗМЕЂУ ДВА ЕНТИТЕТА Образовање подружница друштва које имају сједиште у РС : Опће одредбе

Члан 37.

Друштво које има сједиште у РС може образовати подружницу у Федерацији, под увјетом да Агенција за надзор РС проследи Агенцији за надзор сљедеће документе на једном или више службених језика у БиХ:

- а) план пословања који одређује врсте предвиђених послова и структуру подружнице;
- б) адресу подружнице у Федерацији од које се могу добити и којој се могу предавати документи, подразумијевајући да ће адреса бити она на коју се шаљу сва обавјештења овлаштенем заступнику;
- ц) пуномоћ којом се поставља овлаштени заступник који мора имати довољно овлаштења да у име и за рачун друштва ствара обавезе за друштво у односима са трећим лицима, пред судовима, државним органима и организацијама у Федерацији и Агенцији за надзор. Ако је овлаштени заступник правно лице оно мора овластити физичко лице које ће га представљати;
- д) да овлаштени заступник који мора бити настањен у Федерацији заступа друштво на суду и у односима друштва са органима власти и Агенцијом за надзор. Друштво може поставити највише једног овлаштеног заступника за територију Федерације за све врсте осигурања. Овлаштени заступник мора потписати све полисе издате у Федерацији;
- е) потврду да је друштво учлањено у Заштитни фонд и Биро зелене карте у БиХ, ако ће обављати послове осигурања врсте 10., осим одговорности за возара;
- ф) изјаву о одабраном начину пословања у оквиру врсте 17. у складу са чланом 66. овог Закона уколико ће се бавити том врстом осигурања;
- г) потврду о солвентности.

У случају измјене било којих података предвиђених у тач. а), б) и ц) става 1. овог члана, Агенцији за надзор бит ће поднијето писано обавјештење најмање 30 дана прије провођења те измјене како би Агенција за надзор поступила како је предвиђено у ставу 1. овог члана

Питања опорезивања

Члан 38.

Сваки индиректни порез, таксе, дажбине или остали трошкови који произилазе из уговора осигурања закључених у Федерацији од друштва које има сједиште у РС подлијеже прописима важећим у Федерацији.

Покретна имовина која се налази у згради која је у Федерацији, са изузетком робе у трговачком промету, подлијегаће истим индиректним порезима, дажбинама и осталим трошковима, чак и када зграда и њен садржај нису покривени истом полисом.

Сви подаци који се односе на наплату индиректних пореза за послове осигурања у Федерацији путем организационе јединице друштва из РС регулираће се правилима која доноси Агенција за надзор и која се објављују у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Образовање подружнице друштва из Федерације у РС: Опће одредбе

Члан 39.

Друштво које има сједиште у Федерацији може образовати подружнице у РС, под увјетом да Агенцији за надзор поднесе захтјев којим ће се изјаснити да намјерава отворити подружницу у РС прилажући сљедеће документе:

- а) план пословања који, између осталог, одређује врсте предвиђених послова и структуру подружнице;
- б) адресу подружнице у РС од које се могу добити и којој се могу предавати документи, подразумијевајући да ће та адреса бити она на коју се шаљу сва обавјештења овлашћеном заступнику;
- ц) пуномоћ којом се поставља овлаштени заступник који мора имати довољно овлаштења да може заснивати обавезе за друштво у односима са трећим лицима и да га заступа пред органима власти и судовима у РС. Ако је овлаштени заступник правно лице оно мора одредити физичко лице које ће га представљати;
- д) друштво је обавезно и да поднесе потврду да је учлањено у Заштитни фонд и Биро зелене карте у БиХ ако ће обављати послове осигурања врсте 10., осим одговорности возара и
- е) изјаву о одабраном начину пословања у оквиру врсте 17. у складу са чланом 66. овог Закона уколико ће се бавити том врстом осигурања.

Образовање друштва из Федерације у РС: Посебне одредбе

Члан 40.

Након провјере плана пословања и под увјетом да су административна структура и финансијско стање друштва, као и опће и стручне квалификације и искуство директора и овлаштених заступника одговарајући, Агенција за надзор ће документе предвиђене у члану 39. овог Закона заједно са потврдом солвентности одређеном у члану 37. став 1. тачка г) овог Закона у року од 60 дана од дана подношења прослиједити Агенцији за надзор РС на једном од службених језика у БиХ, обавјештавајући о томе и друштво које је поднијело захтјев.

Ако Агенција за надзор одбије да прослиједи податке наведене у члану 37. став 1. овог Закона Агенцији за надзор РС, Агенција за надзор ће у року од 60 дана по пријему свих прописаних података донијети образложено рјешење и доставити га друштву које је поднијело захтјев. Против рјешења или у случају безуспјешног истеком рока од 60 дана друштво може покренути управни спор тужбом код надлежног суда.

У случају измјене било које појединости достављене према ставу 1. тач. а), б) и ц) члана 39. овог Закона, Агенција за надзор послат ће писано обавјештење најмање 30 дана прије провођења измјене како би се процедура наведена у претходном ставу могла примјенити.

Друштво из Федерације које обавља послове неживотног осигурања, а које намјерава да послује у РС са врстом 2, која дјелимично или у потпуности замјењује статутарни систем социјалног осигурања у ентитету, мора Агенцији за надзор поднијети техничку основу за тарифе и опће и посебне увјете осигурања прије него што отпочне њихову примјену. Агенција за надзор РС може захтијевати да се са системом осигурања "здравствено осигурање" послује на техничкој основи сличној основи животног осигурања у случајевима:

- када се премије обрачунавају и плаћају на основу таблица болести и осталих статистичких података релевантних за БиХ у складу са математичким методама који се примјењују у осигурању;
- када је за пораст старосне доби одређена резерва;
- када осигуравач може отказати уговор само у одређеном року који је одређен законом РС;
- када уговор предвиђа да се премије могу увећати или плаћања смањити, чак и за текуће уговоре;
- када уговор предвиђа да уговарач осигурања може замијенити свој постојећи уговор за нови уговор који нуди исто друштво или иста подружница, а узимајући у обзир његова остварена права. Нарочито се у обзир мора узимати резерва за пораст старосне доби, а нови медицински преглед може се захтијевати само за повећано покриће.

За случајеве из става 4. овог члана Агенција за осигурање у БиХ, Агенција за надзор и Агенција за надзор РС објавит ће заједничке таблице болести и друге релевантне статистичке податке из алинеје 1. став 4. овог члана. Премије морају бити довољне према актуарским процјенама како би друштва била у могућности да испуњавају све своје обавезе које утичу на све аспекте њиховог финансијског стања. Друштва су обавезна обавјештавати Агенцију за надзор о техничким основама за обрачун премија прије почетка пружања услуга. Овај став ће се примјењивати и када су постојећи уговори измијењени.

2.5. ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ ЗА ОБРАЗОВАЊЕ ПОДРУЖНИЦА ИЗМЕЂУ ЕНТИТЕТА **Обавјештавање о документима**

Члан 41.

У циљу заштите јавног интереса и контроле да ли се поштују законске одредбе о уговорима о осигурању Агенција за надзор може, од друштва које има сједиште у РС и које се бави осигурањем у Федерацији путем подружница, захтијевати повремено обавјештавање о опћим и посебним увјетима уговора о осигурању као и о документима које намјеравају користити за своје осигуранике.

Агенција за надзор ће од друштва захтијевати да достави све податке неопходне за примјену овог Закона на једном од службених језика у БиХ.

Друштво које је образовано у РС, а које послује у Федерацији путем подружнице, обавезно је да Агенцији за надзор поднесе сваки документ који је од њега затражен, уколико су и друштва која имају сједиште у Федерацији обавезна да то ураде. Ако друштво одбије да поднесе затражене документе, Агенција за надзор

примијенит ће одредбе чл. 42. и 43. овог Закона.

Непоштивање закона

Члан 42.

Ако друштво не поштује законске одредбе Агенција за надзор доноси рјешење о отклањању незаконитости у пословању за то друштво и о томе у писаној форми обавјештава управу друштва и Агенцију за надзор РС.

У случају да друштво не поступи према рјешењу из става 1. овог члана, Агенција за надзор обавијестит ће Агенцију за надзор РС и захтијевати да предузме све одговарајуће мјере како би друштво поступило по рјешењу. Агенција за надзор мора бити обавијештена о предузетим мјерама.

Ако и поред мјера које предузме Агенција за надзор РС или зато што су се те мјере показале неодговарајућим или нису предузете у РС, друштво настави да крши важеће законске прописе у Федерацији, Агенција за надзор може, након што обавијести Агенцију за надзор РС, предузети одговарајуће мјере како би предуприједила наредна кршења и заштитила интересе осигураника, укључујући, уколико је то потребно, онемогућавање друштва да настави закључивати нове уговоре о осигурању путем подружнице.

Агенција за надзор има право примијенити било коју одговарајућу мјеру, а нарочито да се обрати Агенцији за надзор РС.

Ако друштво које поступа противно одредбама овог Закона има сједиште у РС, а у Федерацији има подружницу или имовину, Агенција за надзор може изрећи казну за прекршај његовој организационој јединици, одредити одговарајуће мјере укључујући и ограничење слободног располагања имовином тог друштва у Федерацији.

Свако рјешење о одређивању мјере ограничења пружања услуга или о изрицању казни у складу са одредбама овог члана мора бити образложено и достављено том друштву и Агенцији за надзор РС.

На захтјев Агенције за надзор РС Агенција за надзор помоћи ће, у складу са одредбама овог Закона, да се изврши тражено ограничење слободног располагања имовином тог друштва у Федерацији.

Одредбе овог члана не искључују примјену других законских прописа укључујући и казне предвиђене важећим законима о осигурању у Федерацији.

Сарадња са Агенцијом за надзор РС

Члан 43.

Ако је потребна истрага на лицу мјеста у просторијама сједишта друштва или подружнице у Федерацији да би се осигурала одговарајућа примјена важећих прописа у Федерацији, Агенција за надзор сарађиват ће са Агенцијом за надзор РС како би се истрага провела. Ако Агенција за надзор сматра да је неопходно, може и сама провести проверу у уредима подружнице пошто претходно обавијести Агенцију за надзор РС.

Рекламирање

Члан 44.

Друштво које има сједиште у РС може рекламирати своје услуге у Федерацији које пружа према праву образовања и у складу са прописима у Федерацији који се односе на облик и садржај таквог рекламирања и који су усвојени у опћем јавном интересу.

Ликвидирање

Члан 45.

У случају да се друштво ликвидира обавезе које произилазе из уговора који су закључени путем подружнице испунит ће се на исти начин као и оне које произилазе из других уговора о осигурању тог друштва у складу са чланом 70. овог Закона.

2.6. ДРУШТВА КОЈА НИСУ ИЗ БИХ Опће одредбе

Члан 46.

Друштво које има сједиште изван БиХ може обављати дјелатности осигурања у Федерацији у облику подружнице након што добије одобрење за рад Агенције за надзор. Одобрење које изда Агенција за надзор бит ће објављено у "Службеном гласнику БиХ" и "Службеним новинама Федерације БиХ", а на основу њега бит ће извршена регистрација подружнице код надлежног суда.

Захтјев за издавање одобрења мора бити прихваћен или одбијен у року од 60 дана од дана подношења докумената који се захтијевају у овом поглављу. Пропуштање одговора сматра се одбијањем. Агенција за надзор донијет ће образложено рјешење у случају одбијања да изда одобрење. Против оваквог рјешења или

у случају безуспјешног истека рока од 60 дана могуће је покренути управни спор тужбом код надлежног суда.
Одобрење за рад из овог члана важеће је у цијелој БиХ и бит ће достављено Агенцији за осигурање у БиХ.

Увјети

Члан 47.

За добијање одобрења за рад подружнице у Федерацији страна лице мора:

а) бити образовано као дионичко друштво, ДУО или у било којем другом облику предвиђеном за друштво у земљама чланицама ЕУ, те да је у матичној земљи овлаштено да обавља врсте осигурања за које тражи одобрење у Федерацији;

б) поставити овлаштеног заступника у Федерацији. Ако је овлаштени заступник правно лице мора имати сједиште у Федерацији и поставити физичко лице које ће га представљати. То физичко лице мора имати боравиште у Федерацији и испуњавати увјете према чл. 35. и 61. овог Закона у погледу професионалних квалификација лица која управљају друштвом;

ц) бити регистрирано у земљи која допушта друштвима из Федерације да се образују у складу са принципом реципроцитета;

д) имати капитал који није мањи од најниже границе капитала одређене у члану 50. овог Закона;

е) посједовати само у Федерацији или само у РС имовину у вриједности једнакој најмање једној половини (1/2) минималног гарантног фонда и депозите у Федерацији од најмање једне четвртине (1/4) тог минималног износа као гаранцију;

ф) преузети обавезу формалном изјавом коју потписују њени представници:

- да ће за подружницу осигурати маргину солвентности,
- да ће у року од 60 дана по добијању одобрења образовати у мјесту подружнице и административну и рачуноводствену службу која одговара послу којим се бави у Федерацији,
- да ће успоставити и уложити техничке резерве у погледу пословања у Федерацији, у складу са одредбама о неопходним техничким резервама и средствима,
- именовати овлаштеног актуара.

Уз захтјев за издавање одобрења за рад морају се приложити сљедећи документи на једном од службених језика у БиХ:

а) овјерен примјерак статута који је важећи у вријеме подношења пријаве као и доказ о регистрацији издат од надлежног органа земље сједишта тог друштва;

б) овјерену пуномоћ за постављање овлаштеног заступника у Федерацији, уз изјаву да повлачење постављења ступа на снагу тек пошто се документ достави и Агенцији за надзор;

ц) потврду надзорне власти земље сједишта друштва, не старију од 90 дана до дана подношења захтјева, која свједочи да друштво послује у свом сједишту и да има право да обавља врсте осигурања које намјерава обављати у Федерацији;

д) документ који доказује депозит гаранције предвиђен у ставу 1. тачке е) овог члана;

е) списак имена и адреса директора и извршних директора;

ф) план пословања подружнице који укључује елементе предвиђене према члану 35. овог Закона;

г) биланс стања и биланс успјеха за посљедње три финансијске године, или за завршене финансијске године, ако подносилац пријаве послује мање од три финансијске године.

Ако се тражи одобрење за проширење дјелатности подружнице на неку другу врсту или врсте осигурања, подносилац пријаве поднијет ће документе у складу са овим чланом, изузев оних који су већ поднесени, уколико они обухватају нову врсту или врсте осигурања.

Маргина солвентности коју друштва морају имати мора бити сачињена у складу са одредбама члана 53. овог Закона и Одлуком о документима који се прилажу захтјеву за издавање одобрења за рад и израчуната на основу премија или математичких резерви и одштетних захтјева по основу осигурања за послове које обавља одређена подружница. Једна трећина маргине солвентности чини гарантни фонд који не може бити мањи од једне половине минималне гаранције захтијеване према члану 54. овог Закона.

Средства која покривају маргину солвентности, осим гаранције положене и блокиране како је предвиђено у ставу 1. тачка е) овог члана, могу бити такођер уложена и у земљама чланицама ЕУ.

Овлаштени заступник

Члан 48.

Овлаштени заступник са боравиштем у Федерацији заступат ће друштво на суду и у односима друштва са државним и јавним органима Федерације и Агенцијом за надзор. Друштво не може поставити више од једног овлаштеног заступника са надлежношћу над одређеним дијелом територије или за вођење одређене врсте осигурања.

Овлаштени заступник потписиват ће све полисе осигурања које у Федерацији изда подружница страног друштва. Агенција за надзор може, по подношењу писаног захтјева овлаштеног заступника, дати одобрење да више лица која бораве у Федерацији могу потписивати полисе, под увјетом да се за издавање овлаштења

поднесе примјерак прописано овјерене пуномоћи.

Овлаштени заступник преузима одговорности чланова управе друштва.

У случају отказивања или опозива пуномоћи овлашћеном заступнику друштва, отказивање или опозив важи од дана на који се писано обавјештење о томе достави Агенцији за надзор.

Друштво мора изабрати другог заступника у року од 60 дана од дана упражњења, у супротном одобрење за рад подружнице од Агенције за надзор бит ће повучено.

Финансијски извјештаји и пословне књиге, јурисдикција

Члан 49.

Страно друштво које послује у Федерацији мора:

а) за дјелатности које обавља у Федерацији водити пословне књиге у Федерацији на једном од службених језика у БиХ;

б) припремити, објавити и поднијети Агенцији за надзор финансијске извјештаје на једном од службених језика у БиХ.

Подружнице страног друштва из става 1. овог члана подлијежу јурисдикцији судова Федерације и дужни су поступити према рачуноводственим прописима и правилима у складу са прописима Федерације који се односе на дионичка друштва.

III - ДРУШТВА И ДУО - ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ

3.1. ДИОНИЧКА ДРУШТВА И ДУО У ФЕДЕРАЦИЈИ

Дионичка друштва

Члан 50.

Постојећи прописи о дионичким друштвима примјењују се и на дионичка друштва из овог Закона, осим ако нису у супротности са овим Законом.

Свако дионичко друштво мора истовремено одржавати:

а) уплаћени дионички капитал;

б) маргину солвентности;

ц) гарантни фонд.

Уплаћени дионички капитал не може бити мањи од:

а) 2.000.000,00 КМ ако друштво послује са једном или више врста осигурања од 10. до 15. у складу са чланом 31. овог Закона;

б) 2.000.000,00 КМ ако друштво послује са једном или више врста осигурања од 1. до 8., 16. и 18., у складу са чланом 31. овог Закона;

ц) 1.000.000,00 КМ ако друштво послује са једном или више врста осигурања 9. и/или 17. у складу са чланом 31. овог Закона.

д) 3.000.000,00 КМ ако друштво послује са животним осигурањем;

е) 3.000.000,00 КМ ако друштво обавља послове реосигурања.

Дионички капитал мора бити у потпуности уплаћен у готовини при образовању.

Посебне одредбе за ДУО

Члан 51.

ДУО је друштво у којем чланови заједнички гарантују да ће финансирати и дати накнаду по дешавању уговореног осигураног случаја на основу начела узајамности и солидарности. ДУО је друштво које има правни субјективитет са ограниченом одговорношћу својих чланова за обавезе друштва. Искључиви циљ ДУО је обављање дјелатности непосредног осигурања.

Све одредбе овог Закона примјењују се на ДУО, са изузетком посебних одредби за дионичка друштва из члана 50. овог Закона.

Средства неопходна за покривање износа осигурања који ће се платити по дешавању ризика бит ће прикупљена доприносом само у обиму који је неопходан за испуњење обавеза друштва према осигураницима и за стварање резерви.

Чланство у ДУО бит ће отворено за физичка лица која имају мјесто сталног боравка у БиХ.

ДУО не може обављати дјелатности реосигурања, али може закључити уговоре о реосигурању за своје властите потребе.

ДУО мора испуњавати сљедеће критерије:

а) не смије имати мање од 250 чланова, ако је друштво овлаштено да покрива само једну врсту ризика;

б) не смије имати мање од 300 чланова, ако је друштво овлаштено да покрива више од једне врсте ризика;

ц) најмање једна половина прихода од доприноса друштва мора потицати од лица која су чланови ДУО;

д) не смије имати годишњи обрт већи од 2.000.000,00 КМ.

ДУО неће покривати послове у врстама осигурања 10., 11., 12. и 13., осим ако не представљају споредне ризике у складу са чланом 31. овог Закона нити врсте осигурања 14. или 15.

Врсте ДУО и органи управе

Члан 52.

ДУО се образује као дионичко друштво по основу неограниченог или ограниченог доприноса.

ДУО са неограниченим доприносом може од сваког осигураног члана захтијевати плаћање оних додатних износа, без ограничења, који могу бити неопходни за измирење резервираних штета по осигурање.

Ако приходи и резерве ДУО са ограниченим доприносом нису довољни за измирење резервисаних штета из одређене финансијске године, ДУО са ограниченим доприносом може од сваког осигураног члана захтијевати плаћање додатних износа који не могу прелазити суму једнаку или мању од укупног претходног доприноса плаћеног за ту финансијску годину.

Статут ДУО мора садржавати, између осталог, увјете који предвиђају плаћање повећаних доприноса чланова или смањење износа плативих накнада и бенефиција, ако би се годишњи доприноси показали као недовољни за измирење резервираних штета за ту финансијску годину.

ДУО мора посједовати минимални капитал (износ осигурања) који је једнак капиталу дионичких друштава из члана 50. овог Закона и степенованом у складу са врстама осигурања са којима послује.

Сваки ДУО имаће управу од најмање три члана. Чланове бира скупштина чланова. Најмање 2/3 чланова управе морају бити чланови ДУО. Број чланова управе који су уједно и чланови друштва не смије пасти испод два.

Управа ће постављати једног или више извршних службеника који ће управљати пословима друштва и који ће посједовати одговарајуће искуство и способности. Од тих лица се неће захтијевати да буду чланови ДУО. Постављање таквог лица или таквих лица подлијеже одобрењу надзорне власти у складу са одредбама члана 61. овог Закона.

3.2. МАРГИНА СОЛВЕНТНОСТИ И ГАРАНТНИ ФОНД Обавеза успостављања маргине солвентности

Члан 53.

Друштво из Федерације обавезно је одредити одговарајућу маргину солвентности у погледу свог цјелокупног пословања која одговара имовини друштва без икакве предвидиве обавезе, умањеној за сва нематеријална средства.

Елементи који чине маргину солвентности регулирани су правилником о елементима и контроли маргине солвентности који доноси Агенција за надзор.

Гарантни фонд

Члан 54.

Друштво у Федерацији мора установити гарантни фонд који ће бити детаљније регулиран подзаконским актом Агенције за надзор. Гарантни фонд износи једну трећину маргине солвентности.

У случају неживотног осигурања гарантни фонд не смије бити мањи од износа који одговара износу од:

- 2.000.000,00 КМ у случају друштава која обављају једну или више врста осигурања од 10. до 15.;
- 2.000.000,00 КМ у случају друштава која обављају једну или више врста од осигурања од 1. до 8.,

укључујући и врсте осигурања 16. и 18.;

- 1.000.000,00 КМ у случају друштава која обављају врсту осигурања 9. и/или 17.;
- 3.000.000,00 КМ у случају да друштва обављају послове реосигурања.

Код друштва које обавља врсту "кредитно осигурање", ако су годишњи износи премија и доприноса којим се терете клијенти, а који се односе на ову врсту осигурања, за сваку од посљедње три финансијске године прелазили 5.000.000,00 КМ или износ једнак 4% укупног износа премија или доприноса којим друштва терете клијенте, гарантни фонд не смије бити мањи од 3.000.000,00 КМ.

Када се од друштва које обавља врсту "кредитно осигурање" захтијева да повећа свој гарантни фонд у смислу става 3. овог члана на 3.000.000,00 КМ друштво ће повећати гарантни фонд на следећи начин:

- у року од три године на 2.500.000,00 КМ,
- у року од пет година на 2.700.000,00 КМ,
- у року од седам година на 3.000.000,00 КМ.

Ако пословање које друштво обавља покрива више врста или ризика, узимат ће се у обзир само она врста или ризик за коју је потребан највиши износ гарантног фонда.

Код ДУО минимални износи гарантних фондова одређени овим чланом се умањују за једну четвртину.

У случају дјелатности животног осигурања гарантни фонд не смије бити мањи од износа који одговара износу од 3.000.000,00 КМ. Најмање 50% гарантног фонда, као и збир најнижих лимита гарантног фонда

одређених овим чланом, мора се састојати од средстава наведених у Правилнику о елементима и контроли маргине солвентности.

Контрола маргине солвентности и гарантних фондова

Члан 55.

Агенција за надзор ће, ради осигурања да друштва испуњавају обавезе у вези са маргином солвентности и гарантним фондом, проводити контролу њиховог финансијског стања најмање једанпут годишње.

За врсту осигурања 18., у складу са чланом 31. овог Закона, провјера ће обухватати и квалификације особља, укупључујући медицинско особље као и квалитет опреме којом друштво располаже за потребе испуњења своје обавезе из те врсте осигурања.

Агенција за надзор може захтијевати било који релевантни податак или провести провјеру на лицу мјеста у просторијама друштва.

Током прве три финансијске године свако друштво је обавезно да сваких шест мјесеци Агенцији за надзор подноси кратке финансијске извјештаје у циљу контроле његовог финансијског стања у вези са планом пословања који је поднесен при издавању одобрења за рад.

Агенција за надзор може прописати садржај кратких финансијских извјештаја. По истеку 12 мјесеци од издавања одобрења за рад друштво ће имати обавезу да активу води као улагања осигурања, у складу са чл. 57. и 58. овог Закона.

За друштво из Федерације које већ послује блокирање имовине која се води или која је распоређена за улагања уклања се и трансформише стављањем те имовине у депозит осигурања, према одлуци Агенције за надзор која се доноси на захтјев друштва уз приложене документе који потврђују да друштво поштује одредбе члана 56. овог Закона и Правилника о техничким резервама који доноси Агенција за надзор.

Када је маргина солвентности друштва нижа од износа предвиђеног у чл. од 53. до 55., друштво је обавезно да Агенцији за надзор поднесе план за финансијски опоравак у складу са ставом 9. овог члана.

У изузетним случајевима, ако Агенција за надзор сматра да ће се финансијско стање друштва даље погоршавати може ограничити или забранити слободно располагање цјелокупном или дијелом имовине друштва и предузети било коју другу одговарајућу мјеру да заштити интересе осигураних лица.

Када је маргина солвентности нижа од гарантног фонда, или није образован одговарајући гарантни фонд у складу са одредбама члана 54. овог Закона, друштво је обавезно да Агенцији за надзор поднесе на одобрење план краткорочне финансијске схеме којом ће се уклонити недостатак.

Агенција за надзор може ради потпуног уклањања недостатка забранити слободно располагање цјелокупном или дијелом имовине друштва и предузети било коју другу одговарајућу мјеру да заштити интересе осигураних лица.

Агенција за надзор може одузети одобрење за све врсте осигурања које друштво обавља, ако пропусти да у одређеном року изврши усклађивање са мјерама које су садржане у плану опоравка или у краткорочној финансијској схеми у складу са наведеним ст. 7. и 9. овог члана.

Друштво ће сваке године до 31. јула подносити Агенцији за надзор годишњи извјештај о маргини солвентности. Агенција за надзор ће до 31. октобра сваке године провести контролу обрачуна и састава маргине солвентности, одобрити план опоравка или краткорочне финансијске схеме и провести било које друге мјере.

Након тог датума изричу се казне за прекршајне санкције предвиђене овим Законом. План опоравка и краткорочна финансијска схема наводит ће и обавезне рокове за њихово провођење. Ти рокови не могу бити дужи од 60 дана.

3.3. ТЕХНИЧКЕ И МАТЕМАТИЧКЕ РЕЗЕРВЕ

Опће одредбе

Члан 56.

Друштво које има сједиште у Федерацији обавезно је да формира одговарајуће техничке резерве (резервирања) за све уговоре о осигурању које закључи у Федерацији или у РС путем подружница, у складу са Правилником о техничким резервама.

За осигурање закључено ван БиХ друштва ће формирати техничке резерве (резервирања) у складу са одредбама овог Закона и Правилника из става 1. овог члана само ако подлијежу одговарајућој обавези да те резерве (резервирања) образују у споменутој земљи.

3.4. УЛАГАЊА СРЕДСТАВА ДРУШТВА

Опће одредбе

Члан 57.

Друштво које има сједиште у Федерацији може да улаже средства у БиХ или у земљама чланицама ЕУ у циљу заштите интереса лица која имају право на било коју бенефицију која произилази из уговора о осигурању.

За улагање средстава изван БиХ потребна је сагласност Агенције за надзор.

Појединости у вези са улагањем средстава бит ће регулирана у складу са одредбама овог Закона и Правилником о висини и начину улагања средстава друштва који доноси Агенција за надзор.

Свако лице које подноси одштетни захтјев ради наплате накнаде из осигурања (сума осигурања) има и повлаштени захтјев према средствима која чине улагања друштва за одговарајуће врсте осигурања (животно или неживотно) на које се тај захтјев односи. Подносилац захтјева има приоритет у погледу било којег другог повјериоца у току поступка измирења захтјева по осигурању.

Конфискација, хипотеке, пријеноси и било који други облик располагања средствима осигурања према неком лицу је ништаван и неважећи.

Друштво улаже средства у складу са врстом послова које обавља како би се гарантовало животно осигурање, приход и готовински ток улагања друштва које је одговорно за издвајање и одговарајући распоред тих улагања.

Контрола од Агенције за надзор

Члан 58.

Друштво има обавезу да обавијести Агенцију за надзор о улагањима средстава на која се не односи банкарска тајност депозита.

Друштво има обавезу да обавијести Агенцију за надзор о свакој измјени стања улагања у року од 10 дана.

За измјене које се односе на некретнине и зајмове осигуране хипотеком, обавјештење се мора дати 15 дана прије измјене.

Дионице, остала учешћа, обвезнице и остали дуговни вриједносни папири матичног друштва или друштва које контролира друштво, то друштво не може прибавити у вријеме њиховог издавања или упућивања јавног позива за упис и уплату вриједносних папира.

Агенција за надзор:

а) проводи контролу на лицу мјеста, захтијева било који податак који је у вези са финансијским стањем:

- супсидијарног друштва тог друштва када средства осигурања представљају улагања друштва,

- супсидијарног друштва тог друштва која управљају улагањима друштва;

б) захтијева било који податак који је у вези са финансијским стањем обвезница или вриједносних папира кредитних установа које друштво посједује и којима располаже у оквиру улагања средстава осигурања;

ц) захтијева било који податак или да врши контролу у просторијама друштва у сврху примјене чл. од 56. до 59. овог Закона.

Процјена елемената активе покривене улагањем и расподјела улагања обављат ће се у складу са правилником о висини и начину улагања средстава осигурања.

Пропуст формирања резерви и улагања осигурања

Члан 59.

Ако друштво пропусти да испоштује одредбе чл. од 56. до 59. овог Закона у вези са техничким резервирањима, Агенција за надзор може, након што своју намјеру обзнани Агенцији за надзор РС у случају да друштво води пословање у РС путем подружнице, донијети одлуку којом ће забранити улагање средстава осигурања, један дио или сву њену слободну имовину, повући или одузети одобрење за рад за поједине или све врсте осигурања која се обављају и предузети било коју одговарајућу мјеру с циљем да се осигурају интереси осигураника, као и било којих других лица која имају право на накнаду од осигурања.

Забрана слободног располагања укупним средствима или дијелом средстава друштва, у складу са одредбама става 1. овог члана, уписује се на захтјев Агенције за надзор у сваком појединачном случају у регистрима предвиђеним законом или у књигама банке у којој релевантни депозит постоји. Забрана из става 1. овог члана може се одлуком Агенције за надзор повући у цјелости или дјелимично. Та одлука мора наводити и увјете и рокове повлачења. Агенција за надзор РС мора се обавијестити и о забрани и њеном повлачењу.

Ако је неопходно за примјену наведених мјера из ст. 1. и 2. овог члана о одлуци Агенције за надзор, донесеној у складу са ставом 2. овог члана, заједно са подацима о имовини која је блокирана или чије је слободно располагање забрањено, као и о осталим упутствима, обавијестит ће се и Агенција за надзор РС.

У изузетним случајевима, када постоји ризик да ће се прекршити важеће одредбе и статут друштва, Агенција за надзор може одлучити да постави овлаштене ревизоре који ће према међународним стандардима провести ванредну ревизију. Задатак ревизора бит ће провођење финансијске и административне ревизије друштва у оквиру надзора који проводи Агенција за надзор, с циљем да се утврди да ли друштво примјењује важеће прописе, како то буде одређено у одлуци Агенције за надзор из става 2. овог члана.

3.5. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ И РЕВИЗИЈА ОСИГУРАЊА **Финансијски извјештаји осигурања**

Члан 60.

Агенција за надзор захтијеваћ ће од друштава која имају сједиште у Федерацији да достављају извјештаје заједно са свим статистичким документима који су неопходни у сврху надзора. Агенција за надзор и Агенција за надзор РС, једна другој достављаћ ће све документе и податке који су корисни за обављање надзора.

У року од четири мјесеца од окончања финансијске године осигураваћ мора Агенцији за надзор доставити биланс стања и биланс успјеха заједно са свим ревизорским извјештајима, као и са финансијским извјештајима чији су облик, садржај, подаци, појединости и потврде одређене Одлуком о облику и садржају извјештаја који достављају друштва Агенцији за надзор, коју доноси Агенција за надзор.

Ревизија финансијских извјештаја друштва мора да слиједи опћеприхваћена правила ревизије, актуарска начела, те треба да изврши ревизију улагања и формирање техничких резерви, као и да процијени однос између улагања и имовине. Ревизију треба да сваке финансијске године или чешће, уколико Агенција за надзор то сматра потребним, проводе ревизори са одговарајућим квалификацијама које одобри Агенција за надзор и које именује скупштина друштва у којем се врши ревизија.

Друштво за животно осигурање мора сачинити извјештај резултата ревизије предвиђене у ставу 3. овог члана (извјештај животног осигурања), чији су облик, садржај, додатни подаци, појединости и начини потврде одређени Одлуком о облику и садржају извјештаја који достављају друштва Агенцији за надзор.

Друштво мора доставити примјерак извјештаја животног осигурања Агенцији за надзор најкасније у року од 60 дана од датума ревизије. Агенција за надзор може у писаном облику одобрити дужи рок за подношење, ако јој друштво преда писану образложену молбу.

Друштво мора доставити податке, документе и додатне појединости у облику који захтијева Агенција за надзор ради процјене улагања и финансијског положаја, што се врши након подношења извјештаја животног осигурања Агенцији за надзор.

3.6. ЗНАЧАЈНИ ПОЛОЖАЈИ И КВАЛИФИКОВАНИ УДЈЕЛИ **Лица на значајним положајима у друштву**

Члан 61.

Лица на руководећим положајима у друштву морају бити доброг угледа и морала, са задовољавајућим квалификацијама или искуством у руковођењу.

Лица која су била осуђивана за: утају и проневијеру у служби, злоупотребу повјерења, кривотворење, употребу кривотворених докумената, крађу јавне или приватне имовине, давање лажних изјава, давање или узимање мита, или било које друго кривично дјело у вези са обављањем њихове професионалне дјелатности у складу са законом, као и лица која су била чланови управног одбора друштва над којим је отворен стечај, или чије је одобрење за рад одузето због кршења закона, не могу бити именована за директоре, замјенике директора, руководиоце, извршне директоре нити овлаштене заступнике и овлаштене актуаре друштва. Лица која су вршила дужност чланова управе друштва над којим је отворен стечај или чије је одобрење одузето, могу бити постављена на позиције назначене у овом ставу након истека периода од пет година.

Увјети из става 2. овог члана примјењуваћ ће се и на лица која непосредно или посредно стичу квалификовани удио у неком друштву, као и на ликвидаторе и старатеље у поступку ликвидације или стечаја.

Финансијски положај и кривични досје лица из ст. 2. и 3. овог члана, у случају када су грађани неке друге земље, доказиваћ ће се изводом из судске кривичне евиденције или на други начин помоћу истовјетног документа надлежног суда или административног органа земље поријекла ових лица. Ако се у земљи поријекла такав документ не издаје, онда ће бити довољна и службена изјава пред надлежним административним или судским органом или пред јавним билежником те земље.

Лица из овог члана су, у складу са законом, одговорна за критерије, процјену и начин одабира упосленика да води пословање друштва, узимајући у обзир интересе осигураника или потенцијалних осигураника.

Документи издати у складу са овим чланом прихватит ће се само ако није прошло више од 90 дана од дана њиховог издавања.

Квалификовани удјели у друштву

Члан 62.

Свако физичко или правно лице које намјерава да стекне, непосредно или посредно, квалификовани удио у друштву које има сједиште у Федерацији, како је одређено у члану 2. овог Закона, поднијет ће о томе претходно обавјештење.

Иста обавеза постоји и када се увећава постојећа имовина тако да би однос гласачких права или капитала у посједу неког лица достигао или прешао најмање износе од 20%, 33% и 50% укупних гласачких права или капитала, или тако да друштво постане повезано друштво лица чија се имовина увећава.

За имовину коју посједују правна лица Агенција за надзор има право:

- затражити податке о идентитету физичких лица која непосредно или посредно контролирају та правна лица;
- увести обавезу да буде информирана о свакој каснијој измјени идентитета тих физичких лица и
- затражити објављивање финансијских појединости (финансијских извјештаја) за контролу њиховог финансијског положаја кад год друштво буде у позицији њиховог повезаног друштва. Ови подаци могу се затражити и накнадно.

У циљу дјелотворније провјере идентитета физичких лица која контролирају правна лица која посједују квалификовани удио у друштвима, Агенција за надзор може:

- захтијевати од тих правних лица да посједују дионице на име са гласачким правима;
- захтијевати да одређени проценти укупног износа дионица на име из алинеје 1. овог става са гласачким правима припадају једном или више физичких лица која су претходно добила одобрење Агенције за надзор.

У року од 90 дана од дана пријема обавјештења из ст. 1. и 2. овог члана Агенција за надзор има обавезу да донесе образложено рјешење којим ће одобрити удио или га одбити уколико сматра да лица која намјеравају да стекну квалификовани удио, укључујући и физичка лица која контролирају физичка лица која учествују, нису погодна да се осигура стабилно и солидно управљање друштвом. Рјешењем Агенције за надзор може се одредити најдужи рок за стицање квалификованог удјела.

У оквиру рока из става 5. овог члана Агенција за надзор има право да проводи истраге о погодности кандидата. У том погледу, Агенција за надзор сарађиват ће са Агенцијом за надзор РС, као и других земаља или са другим надлежним органима, ако је то неопходно.

У случају смрти власника квалификованог удјела обавеза обавјештавања од његових насљедника може се реализирати у периоду од четири мјесеца од дана смрти власника. У року од 90 дана од обавјештавања Агенција за надзор може изрећи мјере предвиђене у ставу 5. овог члана и казне одређене у члану 63. овог Закона, ако сматра да насљедници нису погодни да би се осигурало стабилно и солидно управљање друштвом.

Осим обавеза наведених у овом члану, власник квалификованог удјела у друштву унапријед ће обавијестити Агенцију за надзор о сваком увећању њиховог удјела који за износ од 2% дионичког капитала друштва прелази удио који је претходно пријављен. Ова обавеза постоји све док укупни удио не достигне границу од 33%.

Не искључујући било које обавезе које су резултат међународних споразума између БиХ и других земаља, који регулирају пословање друштва, Агенција за осигурање у БиХ има дискреционо право да се успротиви удјелима у друштвима која се налазе и послују у Федерацији у власништву физичких лица која бораве изван БиХ или у власништву физичких лица чије пословање регулира законодавство неке друге земље.

Свако физичко или правно лице које намјерава да располаже, непосредно или посредно, квалификованим удјелом у неком друштву, мора унапријед у писаној форми обавијестити Агенцију за надзор који намјерава задржати. Свако физичко или правно лице мора, такођер, обавијестити Агенцију за надзор уколико намјерава да смањи свој квалификовани удио тако да омјер гласачких права или дионица капитала који држи падне испод минималних граница од 20%, 33% или 50%, или друштво престане да буде његово повезано друштво. Обавеза обавјештавања проширује се и на физичка лица која намјеравају престати контролирати правна лица која располажу квалификованим удјелом у неком друштву.

По сазнању чињеница из овог члана друштво ће у писаној форми одмах обавијестити Агенцију за надзор о прибављању или располагању удјела у њиховом капиталу чиме се увећава или умањује проценат удјела преко или испод једне од граница наведених у ст. 8. и 10. овог члана.

Друштва ће до 15. јула сваке године достављати Агенцији за надзор имена дионичара са квалификованим удјелом, као и износе и проценте тих удјела на основу података прикупљених током годишње скупштине дионичара и приликом испуњавања других законских обавеза друштва.

Рјешења Агенције за надзор предвиђена чл. 62. и 63. су коначна и уписују се у Регистар друштава. Против рјешења из чл. 62. и 63. овог Закона може се покренути управни спор тужбом код надлежног суда, а против рјешења о прекршају може се изјавити жалба Федералном вијећу за прекршаје у складу са чланом 60. став 1. Закона о прекршајима којима се повређују федерални прописи ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 9/96 и 29/00).

Пропуст поштивања одредби о квалификованим удјелима

Члан 63.

У случају да се стекне неки квалификовани удио или постојећи квалификовани удио увећа преко граница предвиђених у члану 62. овог Закона, било без претходног извјештавања Агенције за надзор, било без добијања одобрења за то, употреба гласачких права која су резултат таквог удјела бит ће ништавна. Поред тога Агенција за надзор може изрећи власницима квалификованих удјела сљедеће казне, било појединачно или скупно:

- а) казну у корист буџета Федерације највише до 10% вриједности дионица које су пренесене без поштивања одредби из ст. 1. и 8. члана 62.;

б) искључити било које појединце из управе друштва, као и са било ког руководећег положаја у друштву, на одређени или неодређени рок.

Ако Агенција за надзор није обавјештена о промјени идентитета физичког лица које контролира правно лице са квалификованим удјелом у друштву, употреба гласачких права која су резултат удјела тог правног лица престаје да има дјеловање ипсо јуре, док Агенција за надзор може физичком лицу наметнути казну наведену у ставу 1. тачка б) овог члана. Исте казне могу се наметнути и лицима која не поштују обавезе предвиђене у ставу 7. члана 62. овог Закона.

Агенција за надзор може лицима која не поштују обавезу обавјештавања, на основу става 10. члана 62. овог Закона, наметнути казну која може износити највише 5% вриједности дионица пренесених без претходног обавјештења.

Агенција за надзор предузет ће све одговарајуће мјере како би спријечила свако физичко лице са квалификованим удјелом или које непосредно или посредно контролира правно лице које има квалификовани удјел у неком друштву које се налази и послује у Федерацији, да врши утицај који је или који може бити штетан по стабилно и солидно управљање друштвом.

Ради примјене ових одредби Агенција за надзор обавијестит ће лица која су у питању о њиховим радњама или пропустима, или њиховим паралелним дјелатностима на осталим пољима који, према њеном мишљењу, могу бити штетне по стабилно и солидно управљање друштвом. Агенција за надзор позват ће представнике лица из овог члана, а затим им указати на одговарајуће корективне мјере које ће се предузети у одређеном року.

У случају непоштивања Агенција за надзор има право да предузме неопходне мјере како би се зауставио негативан утицај који физичка лица врше на управу друштва, а нарочито:

а) наредити њихово смјењивање из управног одбора друштва и са било ког другог руководећег положаја у друштву;

б) обуставити, док не престану околности које су створиле потребу за увођењем одређених мјера, примјену гласачких права која су резултат дионица које посједују та физичка лица или правна лица које оне контролирају;

ц) забранити све нове трансакције друштва са тим лицима или са било којим правним лицем које они контролирају, као и да прогласи доспјелим и одмах наплативим зајмове које су претходно споменута лица добила од тог друштва.

3.7. ПРИЈЕНОС ПОРТФЕЉА ОСИГУРАЊА **Опће одредбе**

Члан 64.

Друштва која су образована у Федерацији могу, уз одобрење Агенције за надзор, пренијети цијели или дио свог портфеља уговора осигурања на једно или више друштава која су образована у Федерацији или у РС.

Дјелимичан пријенос портфеља требао би да укључује цијелу врсту осигурања или најмање један ризик укључен у неку врсту осигурања.

Исто право пријеноса портфеља имају и друштва која нису из Федерације, а која су образована у БиХ у облику подружнице.

Пријенос портфеља одобрава се у складу са одредбама чл. од 64. до 67. овог Закона под увјетом да:

- пријенос не прејудицира интересе осигураника или других лица која имају права и обавезе које произилазе непосредно из пренесених уговора;

- је друштво на које се врши пријенос овлаштено да послује са врстом осигурања коју покрива пренесени портфељ;

- након што се узме у обзир и пријенос, посједује неопходну маргину солвентности и

- има одобрење Агенције за надзор РС уколико се прихваћени ризици налазе у РС.

Друштво које врши пријенос обавијестит ће уговараче осигурања и све остале заинтересираних стране тако што ће обавјештење о предложеном пријеносу бити објављено у "Службеним новинама Федерације БиХ" и "Службеном гласнику БиХ", као и у дневним новинама великог тиража у Федерацији. Обавјештење о пријеносу назначават ће све податке о имену друштва које врши и на које се врши пријенос, о класификацији ризика који су укључени у портфељ осигурања који ће се пренијети, као и могућности да се у року од 90 дана од дана тог оглашавања могу уложити приговори на овај пријенос Агенцији за надзор. У погледу послова животног осигурања обавјештење ће наводити и да је израђен извјештај актуара и да је доступан за преглед у сједишту друштва и у свим подружницама друштва.

Друштво које врши пријенос обавјештења из става 5. овог члана објавит ће и у РС у односу на ризике који ће бити пренијети а налазе се у РС.

Приговори у вези са ризицима који се налазе у РС или које подносе осигураници који бораве у РС могу се такођер подносити Агенцији за надзор.

Агенција за надзор одлуку којом одобрава или одбија пријенос портфеља донијет ће у року од 30 дана од дана примања приговора.

Одлука Агенције за надзор којом се одобрава пријенос објавит ће се и у РС уколико портфељ укључује

ризике који се налазе у РС.

Објављивање одобрења за пријенос друштвима која врше пријенос и која имају управу у РС, а која покривају ризике који се налазе у Федерацији, извршит ће се у складу са одредбама овог члана.

Поступак одобравања пријеноса

Члан 65.

Након објављивања одлуке Агенције за надзор којом се одобрава пријенос портфеља не може се улагати никакав приговор на ту одлуку од осигураника, уговарача осигурања и корисника накнаде.

Не искључујући примјену става 4. члана 64. овог Закона, одобрит ће се пријенос портфеља уговора који покривају ризике у Федерацији које је закључило друштво које има сједиште у РС, а које је образовано и у Федерацији као подружница, под увјетом да је друштво на које се намјерава извршити пријенос образовано у Федерацији.

Подружница у Федерацији друштва из РС која намјерава извршити пријенос на друштво које има сједиште у Федерацији, чији је цио или дио портфеља уговора осигурања закључен према праву образовања, има обавезу да претходно затражи мишљење Агенције за надзор.

Агенција за надзор чије се мишљење тражи у погледу пријеноса портфеља уговора, своје мишљење или одобрење доставит ће Агенцији за надзор РС у року од 90 дана од дана пријема одговарајућих пријава. Ако Агенција за надзор не достави мишљење у року из овог става сматрат ће се да је дала повољно мишљење, односно прешутну сагласност.

Пријенос портфеља укључује и пријенос имовине која чини улагање друштва, заједно са техничким резервама, које одговарају полисама осигурања портфеља, у складу са уговором о пријеносу закљученом између два друштва. Агенција за надзор неће одобрити пријенос портфеља ако друштво које врши пријенос не посједује неопходне резерве осигурања за обавезе које произилазе из полиса или ако, у случају сукцесивног пријеноса средстава заједно са полисама, страна која врши прихват нема довољне техничке резерве да покрије будуће обавезе.

У сваком споразуму о пријеносу мора бити изричито назначено и име лица које носи терет покрића техничких резерви. Пријенос је завршен након што се потпише примопредајни протокол пренесених портфеља у којем се биљежи износ техничких резерви на дан потписивања протокола. Протокол потписује и овлаштени актуар и он се увијек уписује у регистар Агенције за надзор када се врши пријенос полиса животног осигурања.

Овлаштени актуар друштва на које се врши пријенос бит ће обавезан да у Књизи техничких биљешки и опћих увјета упише техничке биљешке и опће увјете пренесених полиса назначавајући да те полисе потичу из пријеноса.

Посебне одредбе о пословима у одређеним врстама осигурања

Члан 66.

Агенција за надзор донијет ће одлуку о посебним одредбама за одређене врсте осигурања којом ће регулирати врсте осигурања 17. и 18. у складу са чланом 31. овог Закона.

Животно осигурање везано уз улагања

Члан 67.

Када се бенефиције предвиђене уговором израчунавају путем одређене вриједносне јединице која је везана за одређену вриједност као што су одобрене јединице заједничких фондова или јединице више раздвојених фондова које организира и којима управља исто друштво примјенљиват ће се аранжмани предвиђени правилником о животно осигурању везаном за улагања средстава осигурања и тонтине који доноси Агенција за надзор.

3.8. МЈЕРЕ РЕОРГАНИЗИРАЊА И ЛИКВИДАЦИЈЕ ДРУШТВА И ЗАШТИТЕ ОСИГУРАНИКА

3.8.1. МЈЕРЕ РЕОРГАНИЗИРАЊА

Овлаштења Агенције за надзор да уводи мјере реорганизирања

Члан 68.

Без обзира на одредбе члана 55. овог Закона о плану за финансијски опоравак и планом краткорочне финансијске схеме због пропуста одређивања маргине солвентности и гарантног капитала, да би сачувала или вратила финансијски положај друштва, Агенција за надзор може, са или без интервенирања других управних, регулаторних или судских органа, интервенирати са дјелотворним мјерама које могу утицати на претходна права других страна осим права друштва, као што су увођење привременог управника, обустава плаћања, обустава извршног поступка и смањење износа одштета.

Мјере реорганизације предузимат ће се у складу са прописима Федерације, или са прописима РС уколико је сједиште друштва у РС и ако послује у Федерацији путем подружнице. Даном ступања на снагу у ентитету у ком су предузете те мјере ће важити на територији цијеле БиХ. Сва законска права и правни лијекови који се односе на друштво, као и на било које лице чија су законска права угрожена због мјера реорганизације које Агенција за надзор предузме према друштву које је образовано у РС, а у Федерацији послује путем подружнице, примјењиват ће се и признавати подједнако у РС.

Агенција за надзор може увести мјере реорганизације према друштву које је образовано у РС, а које обавља послове осигурања у Федерацији путем подружнице само ако то захтијева Агенција за надзор РС. У том случају Агенција за надзор одмах ће обавијестити Агенцију за надзор РС о предузетим мјерама када је могуће и прије њиховог усвајања, а ако није могуће одмах након усвајања, као и о могућем практичном утицају тих мјера.

У циљу бољег надзора Агенције за надзор над мјерама реорганизације друштва предузетим како је одређено у овом члану, министар финансија може донијети материјалне и процедуралне прописе о надзору над мјерама реорганизације друштва. Да би се осигурало да се ти прописи подједнако примјењују и у РС, прописи министра финансија бит ће донесени у складу са претходно прибављеним мишљењем Агенције за осигурање у БиХ, која ће осигурати да истовјетне одредбе буду истовремено усвојене и у РС.

3.8.2. ЛИКВИДАЦИЈА **Посебна ликвидација за друштва**

Члан 69.

Поступак ликвидације друштва бит ће покренут и вођен у случајевима ако:

1. Агенција за надзор одузме одобрење за рад друштву;
2. правомоћном судском одлуком регистрација друштва буде проглашена ништавном; или
3. скупштина друштва одлучи о престанку друштва.

Одредбе Закона о стечајном поступку ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 29/03 и 32/04), Закона о ликвидационом поступку ("Службене новине Федерације БиХ", број 29/03) и Закона о привредним друштвима ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 23/99, 45/00, 2/02, 6/02 и 29/03) примјењиват ће се на поступке стечаја или ликвидације друштва, осим у случајевима када је то другачије регулирано овим Законом.

У случају одузимања одобрења за рад друштва због кршења закона и у случају престанка друштва коме је забрањено слободно располагање имовином, друштво ће бити предмет посебне ликвидације.

Све до окончања поступка посебне ликвидације над друштвом се не може отворити стечај.

Посебна ликвидација бит ће проглашена и окончана образложеном одлуком Агенције за надзор која ће бити достављена друштву и објављена у "Службеним новинама Федерације БиХ" и "Службеном гласнику РС" у случају ако је друштво обављало послове у РС путем подружнице.

Агенција за надзор поставља привременог управника да надзире посебну ликвидацију осигурања. Агенција за надзор одлуком одређује накнаду за привременог управника. Одлука о постављању привременог управника бит ће објављена у "Службеним новинама Федерације БиХ" и у "Службеном гласнику РС".

Сва овлаштења управе друштва и других лица овлашћених да представљају све органе друштва престају са даном када је одлука о постављењу управника објављена у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Привремени управник у року од пет дана од свог постављања надлежном суду поднијет ће захтев за покретање поступка ликвидације и за постављање ликвидационог управника. До постављања ликвидационог управника, према одредбама Закона о стечајном поступку и Закона о ликвидационом поступку, привремени управник извршава све дужности управе и директора друштва.

По постављању ликвидационог управника привремени управник пратит ће напредак ликвидације, давати своје мишљење о питањима ликвидације, уколико то ликвидациони управник затражи, писано обавјештавати Агенцију за надзор о напретку ликвидације једном у свака два мјесеца, те обављати све што Агенција за надзор од њега затражи и поднијети јој извјештај по окончању посебне ликвидације.

Привремени управник може интервенирати у судским поступцима које води ликвидациони управник. Свако разрешење са дужности привременог управника неће искључивати валидност његових акција у обављању његових дужности прије тог разрешења.

Ликвидациони управник бит ће лице са посебним знањем и искуством у вези са друштвима или кредитним институцијама. Он ће бити одређен са листе од најмање тридесет лица коју установљава и ревидира Агенција за надзор. Суд мора заказати рочиште за расправљање о пријави и објавити своју одлуку најкасније пет дана након одржаног рочишта. Суд је обавезан друштву и Агенцији за надзор доставити одлуку о покретању поступка ликвидације или стечаја. Одлука ће, такођер, бити објављена на огласној плочи суда и објављена у "Службеним новинама Федерације БиХ".

За вријеме док траје поступак ликвидације друштва прекинут ће се извршни поступци против друштва или његових осигураника до износа за који је друштво одговорно. Током тог времена било какав поступак у погледу исплате накнаде осигурања ће, такођер, бити прекинут.

Покретањем посебне ликвидације друштва сви текући судски поступци су хитни а корисници накнаде, привремени управник и ликвидациони управник имају право да то захтјевају од суда.

Ликвидациони управник може закључити уговоре о кредитима са кредитним институцијама у сврху исплате накнада осигурања корисницима. Захтјеви по овим кредитима имају првенство у складу са чланом 71. овог Закона.

По пријави поднијетој од дионичара друштва или чланова ДУО који представљају више од 50% капитала друштва, или по пријави поднијетој од ликвидационог управника или привременог управника Агенција за надзор може огласити завршетак посебне ликвидације осигурања уколико је ликвидација портфеља осигурања успјешно довршена. Ликвидација трансакција које нису везане за портфељ осигурања бит ће вођена у складу са опћим одредбама које регулирају ликвидацију привредних друштава (редовна ликвидација). Независно од акта који проглашава да је друштво у статусу посебне ликвидације окончање свих нерјешених питања која нису везана за портфељ осигурања бит ће извршено у складу са одредбама које уређују редовну ликвидацију.

Друштво доставља Агенцији за надзор одлуку дионичара о престанку друштва која произилази из разлога који нису наведени у ставу 1. овог члана. Агенција за надзор може, одлуком издатом у року од 15 дана, прогласити да је друштво у посебној ликвидацији.

Забрањено је и ништавно свако отуђење имовине друштва за вријеме од доношења одлуке о престанку друштва до издавања одлуке Агенције за надзор из претходног става овог члана или истека рока од 15 дана регулираног ставом 16. овог члана.

Агенција за надзор може према друштву које је већ у редовној ликвидацији покренути посебну ликвидацију уколико сматра да би, у противном, интереси осигураника могли бити угрожени.

Суд мора обавијестити Агенцију за надзор о сваком захтјеву за покретање поступка ликвидације или стечаја друштва у року од 10 дана од подношења захтјева. Стечајни, односно ликвидациони судија који доноси одлуку о отварању стечајног поступка послат ће копију одлуке о отварању поступка ликвидације или стечаја Агенцији за надзор у року од пет дана од дана доношења одлуке.

Стечај и ликвидација: Заједничке одредбе

Члан 70.

У случају посебне ликвидације или стечаја друштва привремени управник, ликвидациони управник или стечајни управник из члана 69. овог Закона у року од 10 дана од дана именованга писаним путем позват ће све познате уговараче осигурања и подносиоце захтјева за накнаду по основу осигурања у цијелој БиХ, на њихово уобичајено мјесто пребивалишта или сједиште, да пријаве своје захтјеве, информирајући их о ефектима посебне ликвидације или стечаја у складу са одредбама чл. од 68. до 71. и члана 29. овог Закона. Сваки подносилац захтјева по осигурању мора бити обавијештен огласом који се објављује једном седмично у три узастопне седмице у двоје дневних новина великог тиража од којих се барем једне издају у мјесту сједишта друштва, а друге су финансијске новине, да пријаве своје захтјеве са свом одговарајућом документацијом у року од 90 дана од датума последњег објављивања.

Испитивање потраживања бит ће вођено од лица из става 1. овог члана и почет ће најкасније у року од три дана од истека датума из става 1. овог члана и бит ће завршено у најкраће могуће вријеме. На рочишту за испитивање потраживања стечајни, односно ликвидациони судија одлучит ће о основаности сваког потраживања. Привремени управник и стечајни или ликвидациони управник требају јасно исказати своје мишљење о сваком поједином потраживању и поднијети своје мишљење стечајном, односно ликвидационом судији о основаности потраживања. Судија ће прихватити оне захтјеве који су прихваћени од привременог управника и стечајног или ликвидационог управника као и оне чије је постојање утврђено правомоћном судском одлуком.

Стечајни, односно ликвидациони судија донијет ће одлуку о утврђивању потраживања која ће бити категоризирана на сљедећи начин:

- а) корисници полиса животног осигурања;
- б) корисници накнада по полисама неживотног осигурања који су пријавили остварење осигураног случаја и чије су пријаве уредно уписане у књиге друштва ; и
- ц) било којих других лица која су пријавила своје захтјеве у временском периоду из става 1. овог члана.

Сачинит ће се посебна листа оспорених потраживања у којој ће се навести износи процијењени од ликвидационог, односно стечајног управника као и пријављени износи. Ова листа ће одмах бити уписана у Регистру друштва и бит ће објављена у бар двије дневне новине великог тиража од којих се барем једна издаје у главном мјесту пословања друштва једном седмично у три узастопне седмице. Повјериоци свих оспорених потраживања имају право да тужбом редовном суду утврђују постојање оспорених потраживања. Предмети по овим тужбама сматрат ће се хитним.

По пријави привременог управника Агенција за надзор може дати одобрење за слободно располагање средствима која чине инвестиције осигурања од друштва.

Приенос цијелог или дијела портфеља обавит ће се уз претходно одобрење Агенције за надзор која ће одредити увјете приеноса који могу одступати од одредаба чл. 64. и 65. овог Закона.

Постојеће законске одредбе Федерације у вези са ликвидацијом дионичких друштава и ДУО примјенит ће се уколико нису у супротности са одредбама чл. од 68. до 72. овог Закона. Агенција за надзор надзират ће све

поступке током посебне ликвидације или стечаја друштва.

3.8.3. ЗАШТИТА ОСИГУРАНИКА **Привилегована потраживања према улагањима средстава друштва**

Члан 71.

Корисници накнаде осигурања, као и њихови наследници имају привилегована потраживања према улагањима друштва која ће имати предност над свим осталим опћим или посебно привилегованим потраживањима, са изузетком трошкова поступка посебне ликвидације предвиђених чл. од 69. до 71. овог Закона, као и трошкова стечаја.

Кад друштво дође у фазу посебне ликвидације корисник накнаде осигурања има привилеговано потраживање из свих њених средстава било да припадају улагањима друштва или не. Та привилегија ће им давати предност над свим осталим повјериоцима, осим за потраживање трошкова из става 1. овог члана.

Привилегија у смислу овог члана састоји се у измирењу потраживања осигураника и њихових наследника, укључујући и треће стране које од осигураваача имају непосредна потраживања на основу уговора о осигурању. Остали повјериоци могу бити измирени из улагања средстава друштва само ако су потраживања осигураника у потпуности измирена. Корисници накнада по неживотном осигурању прво се измирују од улагања средстава неживотног осигурања, а нарочито од категорије улагања средстава осигурања на које се односе њихова потраживања, у складу са чланом 57. овог Закона и Правилником о висини и начину улагања средстава друштва. На исти начин корисници накнада по животном осигурању прво се измирују од улагања средстава животног осигурања, а нарочито од категорије улагања на које се односе њихова потраживања, у складу са чланом 57. овог Закона и Правилником о висини и начину улагања средстава друштва.

Заплијена имовине покривене улагањем друштва које се налази у власништву друштва или треће стране допуштена је само у корист корисника наведених у овом члану. Агенцији за надзор друштво доставља примјерак судске одлуке о заплијени, у противном заплијена ће се прогласити ништавном.

Додатни надзор друштва у групацији осигураваача

Члан 72.

Агенција за надзор проводиће додатни надзор у случају постојања потребе и на начин предвиђен Правилником о додатном надзору над групацијама осигураваача који доноси Агенција за надзор.

IV - КАЗНЕНЕ, ЗАВРШНЕ И ПРИЈЕЛАЗНЕ ОДРЕДБЕ

4.1. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

4.1.1. КРИВИЧНА ДЈЕЛА?

Лажне изјаве

Члан 73.

Уколико подносилац пријаве у току поступка образовања друштва да лажну изјаву Агенцији за надзор у намјери да прибави одобрење за рад, или уколико одговорно или овлаштено лице у друштву начини такву изјаву у намјери да продужи одобрење или прибави одобрење увјета у вези са обавезним осигурањем, казнит ће се казном затвора од 90 дана до три године и новчаном казном до износа од 25.000,00 КМ.

Одговорно или овлаштено лице у друштву које објави лажне изјаве путем средстава јавног информирања (новине, ТВ, интернет) у намјери да обмане јавност, бит ће кажњено истом казном.

Давање лажних извјештаја

Члан 74.

Ревизор или овлаштени актуар који супротно одредбама члана 55. овог Закона и Правилника о техничким резервама свјесно сачини лажне изјаве на основу чињеница до којих је дошао при контроли биланса стања математичких резерви за животно осигурање или осигурање незгоде, казнит ће се казном затвора од једне до три године и новчаном казном до износа од 10.000,00 КМ.

Давање лажних процјена

Члан 75.

Стручњак и процјенилац који приликом процјене обима штете која се десила и одређивања накнаде за исплату осигуранику који је претрпио штету свјесно сачине лажне процјене или изјаве у корист осигураника који је претрпио штету, казнит ће се казном затвора од 30 дана до три године и новчаном казном до износа од 10.000,00 КМ.

Неовлаштено пословање

Члан 76.

Лице које без овлаштења води друштво у Федерацији или обавља неовлаштено послове осигурања на било који други начин који је у супротности са одредбама овог Закона, или као заступник или пуномоћник закључи или посредује у закључењу уговора о осигурању у Федерацији од друштва које нема одобрење за рад, казнит ће се казном затвора од једне до три године и новчаном казном до износа од 10.000,00 КМ

Повреда повјерљивих информација

Члан 77.

Свако лице које ради или које је било када радило за Агенцију за надзор, као и било који ревизор или стручњак који ради у име Агенције за надзор, а који открије повјерљиву информацију трећим странама и прекрши члан 18. овог Закона казнит ће се казном затвора до једне године или новчаном казном.

Прекршаји

Члан 78.

Друштво ће се казнити износом од 10.000,00 КМ до 50.000,00 КМ за сљедеће прекршаје:

- ако супротно одредбама члана 53. овог Закона и правилника о елементима и контроли маргине солвентности пропусти да формира и одржава техничке резерве, маргину солвентности, гарантни фонд и минимални дионички капитал;
- ако супротно одредбама чл. од 53. до 60. овог Закона и подзаконских аката донесених на основу овог Закона Агенцији за надзор пропусти да у законом одређеном року поднесе информације одређене одредбама у погледу техничких резерви, улагања средстава, маргине солвентности, гарантног фонда, пословних и других професионалних књига и ставки захтијеваних важећим прописима;
- ако се приликом расподеле дивиденде поступа супротно одредбама закона или статута о стварању резерви;
- ако поступа супротно одредбама чл. од 53. до 57. овог Закона и provedбених аката Агенције за надзор у односу на техничке резерве, маргину солвентности, гарантни фонд и дионички капитал;
- ако приликом сачињавања биланса стања поступа супротно одредбама члана 60. овог Закона и provedбених аката Агенције за надзор или статута друштва;
- ако друштво у прописаним роковима не исплаћује обавезе по основу уговора о осигурању;
- ако располаже гарантним или расположивим фондовима супротно одредбама чл. од 53. до 57. овог Закона и provedбених аката Агенције за надзор који одређују контролу техничких резерви, улагања средстава, маргине солвентности и гарантних фондова;
- ако одбије сарадњу са Омбудсменом у складу са чланом 25. овог Закона и подзаконским актом Агенције за надзор. Сваки појединачни случај пропуста ће се сматрати посебним прекршајем и биће посебно кажњен.

Одговорно лице у друштву бит ће кажњено за прекршаје регулиране овим чланом казном од 1.000,00 КМ до 10.000,00 КМ.

Члан 79.

Првостепени прекршајни поступак водит ће Комисија за прекршаје (у даљњем тексту: Комисија) која се састоји од три члана.

Чланови Комисије бит ће именовани од директора Агенције за надзор на рок од четири године, са могућношћу поновног именовања.

Чланови Комисије именују се у складу са Законом о прекршајима којима се повређују федерални прописи ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 9/96 и 29/00).

Агенција за надзор донијет ће пословник о организацији и раду Комисије.

Комисија води прекршајни поступак у складу са прописима који одређују прекршајни поступак, а новчане казне и друге мјере изриче у складу са одредбама овог Закона.

4.2. ПРИЈЕЛАЗНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 80.

Одредбе о врсти осигурања (В.Тонтине) у животном осигурању, као што је одређено у Одлуци о врстама осигурања неће се примјењивати, осим уколико Агенција за надзор не донесе правила о примјени ове врсте осигурања. Горња правила бит ће објављена у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Одредбе чл. од 46. до 49. овог Закона као и све друге одредбе које дефинирају друштва која нису из БиХ примјењиват ће се након пријема Босне и Херцеговине у Европску унију.

Одредбе члана 4. овог Закона примјењиват ће се након пријема Босне и Херцеговине у Европску унију.

Члан 81.

Одлуком Агенције за надзор која ће бити донесена у року од 60 дана након што овај Закон ступи на снагу и која ће бити објављена у "Службеним новинама Федерације БиХ", бит ће регулирани сви неопходни поступци у погледу регистрације подружница друштава са сједиштем у РС.

Члан 82.

Друштва су дужна усагласити своје пословање и своје опће акте са одредбама овога Закона у року од двије године од дана ступања на снагу овог Закона, односно да изврше упис усаглашавања у регистар код надлежног суда.

Агенција за надзор прописат ће динамику усклађивања минималног дионичког капитала и гарантног фонда неопходних за пословање друштва.

Постојећа друштва дужна су да прије уписа из става 1. овог члана доставе прописану документацију Агенцији за надзор, као и доказ о испуњавању увјета о минимално потребном дионичком капиталу друштва из члана 50. овог Закона.

На основу документације из става 3. овог члана Агенција за надзор дужна је да у року од 60 дана од дана достављања потребне документације донесе рјешење којим ће оцијенити да ли су испуњени увјети прописани овим Законом за издавање одобрења за рад.

Ако је поступак образовања друштва био у току на дан ступања на снагу овог Закона окончат ће се по одредбама овог Закона.

Члан 83.

Уред за надзор друштава за осигурање у Федерацији БиХ образован Уредбом о оснивању Уреда за надзор друштава за осигурање у Федерацији БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 18/97 и 42/00), на основу Закона о осигурању имовине и лица ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 2/95, 7/95, 6/98 и 41/98), са свим правима и обавезама укључујући сво особље и имовину, прераста у Агенцију за надзор.

4.3. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 84.

Агенција за надзор донијет ће подзаконске акте у складу са овим Законом у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог Закона.

Члан 85.

Ступањем на снагу овог Закона престаје да важи Закон о осигурању имовине и лица ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 2/95, 7/95, 6/98 и 41/98), осим чл. 66., 69., 70., 71. и 72. и Уредба о оснивању Уреда за надзор друштава за осигурање у Федерацији БиХ ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 18/97 и 42/00).

Члан 86.

Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ". Предсједавајући Дома народа Парламента Федерације БиХ, Славко Матић, с.р.
Предсједавајући Представничког дома Парламента Федерације БиХ, Мухамед Ибрахимовић, с.р.